

ΝΕΑΝΙΚΗ ΦΩΝΗ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΝΕΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΟΜΑΔΑ ΝΕΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΘΑΝΑΣΗΣ ΡΑΧΟΥΤΗΣ

ΕΥΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΑΣΣΟΥ

Σ Υ Ν Ε Ρ Γ Α Ζ Ο Ν Τ Α Ι :

ΣΤΕΦΟΣ ΡΟΔΑΝΘΗΣ
ΘΑΝΑΣΗΣ ΡΑΧΟΥΤΗΣ
ΤΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
ΠΑΝ. ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΚΟΓΝΤΟΓΡΗΣ
ΑΔΕΚΟΣ ΜΓΛΩΝΑΔΗΣ
ΝΤΙΝΟΣ ΓΟΥΔΟΣ

ΓΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΪΑΝΟΣ
ΦΑΙΔΡΟΣ ΜΠΑΡΛΑΣ
ΤΑΣΟΣ ΔΙΓΝΑΔΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΓΛΑΚΤΟΣ
ΕΡΡΙΚΟΣ ΒΑΔΕΡΑΣ
ΑΕΓΤ. ΧΡΥΣΟΔΟΓΡΗΣ

ΚΩΣΤΗΣ ΝΕΧΑΛΙΩΤΗΣ
ΑΔΕΣ. Ε. ΦΕΡΑΛΔΗΣ
ΕΛΛΗ ΤΟΡΝΑΖΑΚΗ
ΜΑΙΡΗ ΚΥΤΡΙΛΑΚΗ
Α Λ Κ Η Ζ Ε Η
ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΑΤΡΗΣ
ΚΩΣΤ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΕΑΝΙΚΗ ΦΩΝΗ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΟΜΑΔΑ ΝΕΩΝ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΧΤΗΣ ΤΑΚΗΣ Ε. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ:

ΑΧΑΡΝΩΝ 63-ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ 83044

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ: ΕΜΜ. ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗ

ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 15

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΣΤΕΦΟΥ ΡΟΔΑΝΘΗ	Ώσαννά (ποίημα)
ΘΑΝΑΣΗ ΡΑΧΟΥΤΗ	Τὸ θέατρο
ΤΑΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ	Ἡ θέση τῶν ἀνθρωπιστικῶν κλπ. (μελέτη)
ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΗ	Ρωμαντισμὸς καὶ τάση φυγῆς (μελέτη)
ΝΙΚΟΥ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ	Ζητώντας τὴν εὐτυχία (διήγημα)
ΑΛΕΚΟΥ ΜΓΛΩΝΑΔΗ	Ἐκσταση
ΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥΛΟΥ	Πνοές
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΡΑΝΑΝΟΥ	Μερίψτε νὰ διαβοῦμε (ποίημα)
ΦΑΙΔΡΟΥ ΜΠΑΡΔΑ	Νιότη (ποίημα)
ΤΑΣΟΥ ΛΗΓΝΑΔΗ	Τὸ τραγούδι τῶν ἀνθρώπων (διήγημα)
ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΦΥΛΑΚΤΟΥ	Χινοπώρου ἀνασασμοὶ (ποίημα)
ΕΡΡΙΚΟΥ ΒΑΛΕΡΑ	Ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ σὰ θεατρικὸς συγγραφέας
ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΧΡΥΣΟΛΟΥΓΗΣ	Βροχή (διήγημα)
ΚΩΣΤΗ ΝΕΧΑΛΙΩΤΗ	Ρόσμερχολμ (κριτικὴ)
ΑΛΕΞ. ΦΕΡΑΛΛΗ	Ἡ πνευματικὴ καὶ κοσμικὴ ἀρχὴ (μετάφραση)
ΕΛΛΗ ΤΟΡΝΑΖΑΚΗ	Ὀνείρων σκίτσα (ποίημα)
ΜΑΙΡΗ ΚΥΤΡΙΑΚΗ	Χριστουγεννιάτικο δῶρο (διήγημα)
ΑΛΚΗ ΖΕΗ	«Μάννα» (διήγημα)
ΑΓΓΕΛΟΥ ΛΑΤΡΗ	Ἀδύναμες στιγμὲς (διήγημα)
ΚΩΝΣΤ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	Ἀργοναῦτες (ποίημα)

ΝΕΑΝΙΚΗ ΦΩΝΗ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 3

ΑΘΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1944

ΤΟΜΟΣ 1

ΩΣΑΝΝΑ

“Εν’ ἄστρο. Κάποιος ἔρχεται σ’ αὐτὴ
τὴν πλάση. Ἄνθρωπος ; Θεός ; Θὰ δείξει

Οἱ μάγοι, ποὺ περπάταγαν σκυφτοί,
τὸ μάθανε καὶ τρέξανε, θὰ πνίξει
τοὺς εἶπανε τὰ πάθη τους. Θεός ;
—Μπορεῖ. Τὸν περιμένουνε στὴν ὄχτη

τῆς λίμνης. Τὸν περίμενε λαὸς
δλάκερος, ποὺ κούρασαν οἱ μόχτοι
καὶ γύρευε τὴ λύτρωση. Σὰν τῶδανε.

—“Εν’ ἄστρο. Τὸ προσμένανε — Καὶ νά !
Φάνηκε στὸ στερέωμα. Σὰν τῶδαν.

Τὸ γνώρισαν καὶ κράξαν. Ὁσαννά.

ΣΤΕΦΟΣ ΡΟΔΑΝΘΗΣ

Τ Ο Θ Ε Α Τ Ρ Ο

Τις τελευταίες μέρες έγιναν συζητήσεις για τὸ ἑλαφρὸ θέατρο. Ειπώθηκαν πολλά καὶ διάφορα, συμπέρασμα, ἢ μᾶλλον ἀποτέλεσμα κανένα.

Συνήθως ἐδῶ ἀνοίγουμε μιὰ συζήτηση, καταπιανόμεστε ἀπὸ τις λέξεις καὶ ποτὲ δὲν μπαίνουμε στὴν οὐσία. Θάταν πολὺ τολμηρὸ ἀπὸ μέρους μου νὰ δώσω τὴ λύση.

Ὅσο νέοι κι' ἂν εἴμαστε δὲν μπορούμε νὰ βλέπουμε ἀδιάφοροι τὸ κατάντημα τοῦ ἑλαφροῦ θεάτρου, γιατί κι' αὐτὸ ἔχει κάποιον σκοπὸ. Δυστυχῶς βλέπω ὅτι οὔτε κατὰ προσέγγιση τὸ ἑλαφρὸ θέατρο δὲν φτάνει τὸ σκοπὸ του. Δὲν εἶναι θέατρο, εἶναι ἐκδήλωση ἀπὸ ἀνόητες καὶ κενὲς διαστρεβλωμένες ἐκδηλώσεις. Ὁ προορισμὸς τοῦ θεάτρου εἶναι μεγάλος, τὰ συναισθήματα καὶ οἱ λογισμοὶ τῆς ἀνθρώπινης διανόησης πάνω στὴ σκηνὴ παίρνουν ζωντάνια. Τὸ καλὸ θέατρο εἶναι σχολειό.

«Ἡ ζωή», μᾶς εἶπε κάποιος, «εἶναι θέατρο καὶ τὸ θέατρο ζωή», ἐδῶ ὅμως, σὰν ὅλα τ' ἄλλα, καὶ τοῦτο τὸ ὠραῖο δημιούργημα τὸ κάναμε ἐπιχείρηση.

Ὅχι μόνο ἐπιχείρηση, ἀλλὰ καὶ μέσο πού θὰ μάθη κανεὶς ἀπὸ αὐτὸ κάθε κακὴ συνήθεια. Τὸ ἑλαφρὸ θέατρο γιὰ νὰ κρατηθεῖ ἀδιαφόρησε τέλεια γιὰ τὸν προορισμὸ του. Ἐχει γίνεῖ μιὰ κακὴ πληγὴ. Σὲ κάθε ταβερνεῖο, σὲ κάθε μάντρα ἔχει στεγαστεῖ κι' ἀπὸ ἕνας θίασος. Οἱ ἀρμόδιοι ἄς προσέξουν τὸ κατρακύλισμα τοῦτο.

Τὸ ἑλαφρὸ θέατρο δὲν κάνει τέχνη, κάνει δημοκοπία καὶ ἔτσι ἀντὶς νὰ μορφῶνται γίνεται ὄργανο στὰ χέρια ὀρισμένων κερδοσκοπῶν γιὰ νὰ διαφθείρη.

Θὰ πεῖ κανεὶς «τὸ ἑλαφρὸ θέατρο μόνον διασκεδάζει δὲν κάνει τέχνη». Μὰ οὔτε διασκεδάζει καὶ κανέναν, διασκεδάση δὲν θὰ πεῖ μιὰ τελεία ἐμφάνιση μὲ χοντροκομμένα ἀστεῖα.

Τὸ ἑλαφρὸ θέατρο πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐκδήλωση τῆς ψυχολογίας τοῦ λαϊκοῦ τύπου, μὲ τὰ χαρακτηριστικά του. Ὁ λαϊκὸς αὐτὸς τύπος, θύμα μιᾶς κατάστασης, ἔχει ἀρκετὸ ἐσωτερικὸ κόσμον, προσπάθεια λοιπὸν τοῦ ἑλαφροῦ θεάτρου εἶναι νὰ χτυπᾷ εἰρωνικά τὰ αἷτια πού ἔφτιασαν τὸν τύπον αὐτόν, καὶ ὄχι νὰ μᾶς τὸν δείχνει διαστρεβλωμένον καὶ ἀνήθικον. Μετὰ ἀπὸ τὸ ἑλαφρὸ θέατρο ἔρχεται ἡ πρόζα, δηλαδὴ τὸ θέατρο μὲ κοινωνικὸ περιεχόμενον καὶ πλούσιο σὲ τύπους. Ἀπὸ τὸ θέατρο τῆς πρόζας ἔχουμε πολλὰς ἀπαιτήσεις. Τὸ θέατρο πρέπει νὰ συμβαδίζει μὲ τις κοινωνικὲς ἀνάγκες μιᾶς σύχρονης ἐποχῆς, νὰ μὴν ἀδιαφορεῖ γιὰ τὸ τὸ παρὸν καὶ νὰ ἀεροβατεῖ σὲ ἔργα πού δὲν ἔχουν ἀμεση σχέση μὲ τὴν πραγματικότητά τῆς ἐποχῆς.

Τὸ θέατρο εἶναι πνευματικὴ τροφή, καὶ σήμερα ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ τέτοια τροφή καὶ μάλιστα ὅταν συνοδεύεται ἀπὸ κατευθύνσεις, κηρύγματα καὶ ιδέες.

Εἶναι λοιπὸν κρῖμα μιὰ τέτοια δύναμη νὰ τὴν ἔχουν στὰ χέρια τους μερικοὶ θεατρῖνισκοὶ (δηλαδὴ οἱ ἐπιχειρηματίες πού δὲν νοιώθουν διόλου ἀπὸ τέχνη). Οἱ ἡθοποιοὶ ἀπὸ ἀνάγκη ἔχουν γίνεῖ ὄργανά τους.

Οἱ εὐσυνείδητοι τεχνῖτες ἄς προσέξουν τὸ κατάντημα αὐτὸ τοῦ θεάτρου μας.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΡΑΧΟΓΓΗΣ

Η ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον)

Γιατὶ τὰ ὠραῖα συνθήματα, ἐλευθερία, μόρφωση, πρόοδος, πολιτισμὸς χωρὶς οικονομικὴ ἀνεξαρτησία, μένουν μόνον ὠραῖα λόγια, καὶ εἶναι μιὰ χοντροκομμένη ψευτιά, μιὰ πικρὴ εἰρωνία, ἕνα ἐπικύνδυον ἀφιόνι εἰς θάρος τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ.

Ὅστε εἶδαμε ὅτι βασικὸ ρόλο στὴν προοδευτικὴ ἐξέλιξη τῆς ἐκπαίδευσης παίζουν α) τὸ γ λ ω σ σ ι κ ὸ ζ ἦ τ η μ α. β) ἡ ἀντίληψη περὶ «ἀριστοκρατίας τῶν πνεύματος» καὶ γ) ἡ οικονομικὴ κατάσταση τοῦ λαοῦ ἢ γενικώτερα τοῦ κράτους. Ἐνας τέταρτος ὅμως ἐξ ἴσου σπουδαῖος λόγος γιὰ τὴν καλὴ ἐξέλιξη τῆς ἐκπαίδευσης εἶναι καὶ τὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα στὸ καθαρῶς τεχνικὸ μέρος. Ἰδίως ὁ τρόπος διεξαγωγῆς ὀρισμένων μαθημάτων πού λέγονται «φρονηματιστικὰ μαθήματα» ἢ «ἀνθρωπιστικὰ γράμματα» καὶ πού εἶναι τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ καὶ τὰ Νέα ἢ Ἱστορία καὶ τὰ Λατινικὰ, παίζει βασικώτατο ρόλο στὴν καλὴ ἐξέλιξη τῆς παιδείας.

Γιατὶ ὅπως εἶπαμε καὶ προηγουμένως θέλουμε ἀπ' τὴν ἐκπαίδευση νὰ μᾶς ὁλοκληρώνη τὸν ἄνθρωπον ὄχι μόνον διανοητικὰ ἀλλὰ κυρίως καὶ ψυχικά. Τὴν ψυχικὴ ἀρμονία καὶ ἰσορροπία στὸν μαθητὴ ἐξασφαλίζουν κυρίως τὰ «ἀνθρωπιστικὰ γράμματα» καὶ ἰδίως τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ. Γι' αὐτὸ κεντρικωτάτη θέση κατέχει τὸ μάθημα αὐτὸ στὸ γυμνάσιον. Ἡ ἀνθρωπιστικὴ μόρφωση τοῦ ἀτόμου συμπληρώνεται καὶ μὲ τὰ Νέα, Λατινικὰ καὶ Ἱστορία.

Ἡ ἀρχαῖα Ἑλληνικὴ γλῶσσα διακρίνεται γιὰ τὸν ἀνυπέρβλητο θησαυρὸ λέξεων γιὰ τὴν καταπληκτικὴν δύναμιν ἀπόδοσης καὶ τῶν λεπτοτάτων ἀκόμα συναισθημάτων, καὶ γενικὰ γιὰ τὴν ἀπαράμιλλην εὐρυθμίαν της. Ἐξ ἄλλου ἢ ἀρχαῖα Ἑλ-

ληνικὴ γλῶσσα ἔχει ἀφθαστὴ μορφωτικὴ ἐπίδραση ἐπειδὴ ἀναπτύσσει καὶ ἐξελίσσει τὴν μνήμην, τὴν φαντασία, τὴν κρίση, τὴν διανόηση, καὶ ἐν γένει ὅλες τις ψυχικὰς καὶ πνευματικὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἡ Λατινικὴ γλῶσσα μολοντί ἀρκετὰ ὑπολείπεται ὡς πρὸς τὴν ἀξία ἀπὸ τὴν ἀρχαῖα Ἑλληνικὴ διακρίνεται καὶ αὐτὴ γιὰ τὴν δύναμιν, τὴν ἀκρίβειαν καὶ ἰδίως τὴν μεγαλοπρέπειάν της. Ἡ διάφορες εἰκόνας ζωγραφίζονται ὠραϊότατα, εἰς τὴν ἀκοῇ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ θύελλα ὁ θυμὸς, ὁ δυνατὸς πόνος ἀποδίδονται μὲ λέξεις τραχιὰς στὴν ἀκοῇ, ἐνῶ ἡ γαλήνη ἢ ἡρεμία ἢ εὐθυμία ἀντηχοῦν γλυκὰ καὶ χαίδευτικὰ στ' αὐτιά μας. Στὴν ἀρχαῖα Ἑλληνικὴ καὶ στὴν Λατινικὴ τὰ πεζὰ καὶ τὰ ποιήματα ἔχουν μιὰ ἀφθαστὴ, παράξενη καὶ γλυκειὰ μουσικότητα πού ἀποδίδει τ' ἀνθρώπινα συναισθήματα πλέρια καὶ κατακάθαρα.

Μὲ τὴν διδασκαλία τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν ἐπιδιώκεται νὰ παρασχεθῇ στὸν μαθητὴ εἰκόνα τοῦ ἀρχαίου βίου καὶ τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ. Ἐπειδὴ μὲ τὴν γνώση τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ ἰδίως τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ὁ μαθητὴς κατορθώνει νὰ νοιώσῃ βαθειὰ καὶ πέρα ὡς πέρα τὸν σημερινὸν πολιτισμὸν πού στηρίζεται σὲ πολλὰ του μέρη ἐπάνω στὸν Ἑλληνορωμαϊκόν.

Ἐπίσης τὸ ἐγδοξο παρελθόν εἶναι σπουδαῖος λόγος γιὰ νὰ μαθαίνουμε τὴν ἀρχαῖα Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ νὰ διαβάζομε τοὺς μεγάλους κλασσικοὺς συγγραφεῖς μας.

Ἀκόμα ἡ γνώση τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσας εἶναι ἀπαραίτητη καὶ γιὰ ἄλλους λόγους. α) γιατί ἐμεῖς μέχρι τὰ σήμερα δὲν κατορθώσαμε ν' ἀποκτήσομε φιλολογία ἀντάξια μὲ τὴν προγονικὴν καὶ β) Ἐπειδὴ χωρὶς τὴν γνώση τῆς ἀρχαίας γλώσσας εἶναι τέλεια ἀδύνατη καὶ ἡ καλὴ

γνώση τῆς σημερινῆς, ἀφοῦ ἡ σύγχρονη γλῶσσα εἶναι συνέχεια ἐκείνης.

Ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλῶσσα δανειζόμεστε πολλὰς λέξεις καὶ ὄρους ἐπιστημονικούς, π. χ. τῆ λ ἔ γ ρ α φ ο ς, τῆ λ ἔ φ ω γ ο, αὐ τ ο κ ἰ ν ῆ τ ο. Καὶ ἔτσι πλουτίζουμε καὶ καθαρίζουμε τὴν νέα μας γλῶσσα.

«Σκοπὸς τοῦ μαθήματος τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν εἶναι νὰ καταστήσωμε τὸν τρόφιμο μιὰ προσωπικότητα καλλιεργημένη πού νὰ εἶναι ἰκανὴ νὰ λάβῃ μέρος στὴ σύγχρονη πολιτικὴ ζωὴ τοῦ ἔθνους καὶ νὰ συμμερισθῇ τὴν τύχην καὶ τὴν μοίρα του» (Κ. Γεωργούλης: Στὴ μελέτη τῶν ἑλληνικῶν ἀνθρωπιστικῶν γραμμάτων: σελίς 27).

Γιὰ νὰ μπορέσῃ ὁμοῦς ὁ τρόφιμος γάρθη σὲ τέλεια ἐπαφὴ μὲ τὶς πνευματικὰς δυνάμεις τοῦ ἀρχαίου ἑλληνισμοῦ χρειάζεται ἡ τέλεια ἐκ μέρους τοῦ κατοχῆ τῆς γλώσσας. Καὶ τοῦτο τὸ πετυχαίνομε μὲ τὴν μεθοδικὴ διδασκαλίαν τὴν ἐκμάθησιν τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συντακτικοῦ πᾶν ὅτι κείμενα μὲ διάφορες ἀσκήσεις καὶ μὲ πρόσκτησι εὐρυτάτου λεξιλογίου ἀπὸ τὴν ἀρχὴν μέχρι τέλους τῆς φοίτησιν στὸ κλασσικὸ γυμνάσιον.

Ἐπειτα ἔρχεται ἡ ἐρμηνεία τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ κειμένου πρέπει νὰ αἰρῶνται ἢ γραμματικὰς ἢ συντακτικὰς καὶ ἢ ἄλλες γλωσσικὰς δυσκολίας. Ἐπειτα νὰ γίνεται ἡ πραγματικὴ ἐρμηνεία πού εἶναι καὶ ἡ σπουδαιότερη καὶ ἀπὸ τὴν ὁποία παρέχεται πιστὴ εἰκόνα τοῦ ἀρχαίου βίου καὶ πολιτισμοῦ.

Βγαίνουν ὅλες ἡ γνώσεις καὶ τὰ νοήματα τοῦ κειμένου, παρακολουθεῖται ὁ τρόπος τῆς σκέψης τοῦ συγγραφέα. Κρίνονται ἀπὸ ἠθικῆς ἀποψῆς ἢ πράξεις καὶ τὰ ἐλαττήρια τους, ὅπως καὶ στὰ συναισθήματα ὄλων τῶν δρώντων προσώπων.

Ἐπακολουθεῖ τέλος ἡ καλολογικὴ ἐρμηνεία δηλαδὴ ποιὲς εἶναι ἢ ὠραῖες φράσεις ἢ λέξεις καὶ γενικῶς ἢ καλλονὰς τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν. Ἐξαιρεται ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ὁ συγγραφέας καλλωπίζει

τὸν λόγο, ἀκόμη δὲ καὶ ὁλόκληρο τὸ σύγγραμμα ἐξετάζεται ὡς καλλιτέχνημα. Σήμερα ἢ κρατοῦσα γνώμη στὴ φιλολογία κατὰ τὸν Ι. Κ α λ λ ι τ σ ο υ ν ἄ κ η εἶναι ὅτι, «τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς ὀφείλομεν νὰ νοώμεν ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτῶν δράσει ὡς ἀτόμων καὶ ὡς ἱστορικῶν προσώπων».

Πολὺς λόγος ἔγινε ἀνάκαθεν γιὰ τὶς μεταφράσεις τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Βέβαια ἡ ἀρίστη μετάφραση, εἶναι μετουσίωση καὶ ἀναδημιουργία καὶ συνάμα ἐξυπηρετεῖ ἀμεσώτατα ἢ καλὴ μετάφραση ἔνα ἀπὸ τοὺς σημαντικώτερους σκοποὺς τῆς ἀνθρωπιστικῆς ἐκπαίδευσης, τὸ ἀπλωμά της σὲ ὅσο μπορεῖ πλατύτερα στρώματα τοῦ λαοῦ, σὲ ὅλο τὸν λαό, πού περνᾷ ἀπ' τὰ λαϊκὰ σχολεῖα ἢ μπορεῖ νὰ διαβάξῃ καὶ ἀργότερα τὴν μετάφραση. Ἔτσι μποροῦν νὰ ξαναζήσουν τὰ μεγάλα καὶ ἀθάνατα ἔργα τῶν Ἑλλήνων, ἢ Ἰλιάδα καὶ ἢ Ὀδύσεια, ὁ Ἡρόδοτος καὶ ἢ Πολιτεία τοῦ Πλάτωνα, ὁ ἐπιτάφιος τοῦ Θουκυδίδη, καὶ νὰ γίνουν καθαυτὸ λαϊκὰ ἀναγνώσματα.

Ἄν ἐννοοῦμε καλὰ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι πρέπει νὰ γίνουσι γιὰ ὅλο τὸν λαό μας, πηγὴ καὶ κίνητρο τῆς νέας ζωῆς μας καὶ διαμορφωτικὰ σχολεῖα τοῦ νέου πολιτισμοῦ μας καὶ δὲν πρέπει νὰ περιοριστοῦν οἱ ἀνθρωπιστικὰς σπουδὰς ὡς ἔνα προνόμιον μιᾶς πνευματικῆς ὀλιγαρχίας, ἢ ζωντανῆ ἢ λογοτεχνικῆς μετάφραση, ὅπως ἢ ἐρμηνευτικὴ καθοδήγησις στὰ μούσεια καὶ στὰ ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα εἶναι τὰ μέσα πού θὰ βοηθήσουν περισσότερο ἀπ' ὅλα στὸ ἀπλωμα τῆς ἀνθρωπιστικῆς παιδείας στὸ λαό». (Δ. Γληνός. Ἡ σημερινὴ θέσις τῶν ἀνθρωπιστικῶν γραμμάτων στὴν Ἑλλάδα σελίς 56-57).

Πραγματικὰ ὁ λαός μας σήμερα γιὰ καθημερινὰ του ἀναγνώσματα ἰδίως στὶς ἐπαρχίας ἐχτὸς ἀπ' τὶς ἐφημερίδας ἔχει τὴν ἱστορίαν τῶν περιπετειῶν διαφόρων ληστάρχων, ἢ τὰ γλυκανάλατα ρομάντσα καμιάς μυθικῆς πυργωδέσποινας.

(Στὸ ἐπόμενο ἢ συνέχεια)

ΤΑΚΗΣ Ε. ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΡΩΜΑΝΤΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΤΑΣΗ ΦΥΓΗΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον)

Τσακισμένος ψυχικά, μ' ἐξουθενωμένη τὴν ἐσωτερικὴν ἀντίδραση, ἐπιστρατεύει τὴν εὐαισθησία τῆς φαντασίας καὶ νεύεται στὶς μυθικὰς πολιτείας καὶ στὶς χιμαιρικὰς περιπλανήσεις. Τάση φυγῆς ἀπ' τὴν πραγματικότητα, χιμαιρικὴ ἐξιδανίκευση, νοσηρότητα, ἀρρωστιάριχη μελαγχολία, ὑπερβολικότητα στὰ ἐκφραστικὰ μέσα, ρητορικὴ μεγαλοστομία, ἀχαλίωτη φαντασία, μελάγχολη παθητικὴ ἐγκαρτέρησις στὶς ἀσκήμιες τῆς ζωῆς, πολύχρωμες καὶ φανταχτερὲς περιγραφὰς τῆς ἰδανικῆς φύσης, πολεμικὴ ἐνάντια στὴν παντοδυναμίαν τοῦ λογικοῦ καὶ θεοποίηση τῆς φαντασίας. Νὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ρωμαντικῆς διαθέσεως καὶ τῆς τάσεως τῆς φυγῆς.

Ἡ διάθεσις αὐτὴ σ' ἐποχὰς κοινωνικῆς ὁμαλότητος καὶ ἰσορροπίας, πού ἀκολουθοῦν τὶς μεγάλες κοινωνικὰς ἀναταραχὰς, ὅταν ἡ ψυχὴ κουρασμένη καὶ βασανισμένη ἀπ' τὸ ἐντατικὸ ζήσιμον τῶν μεγάλων τῆς ζωῆς προβλημάτων ζητᾷ κάποιον λυτρωτικὸ ἀποκοῦμπι, ἢ τάση τῆς φυγῆς δίνει πραγματικὰ κάποια λύτρωση στὴν ψυχὴ. Κι' ἢ στάσις αὐτὴ ξεκουράζει καὶ γιομίζει ξανά δύναμιν καὶ ὀρμὴς τοῦ ἀνθρώπου γιὰ νὰ συνεχίσουν τὴ βασανιστικὴ πρὸς τὰ μπρὸς πορεία τους. Στὶς ἐποχὰς αὐτὰς ἢ ρωμαντικὴ διάθεσις εἶναι καὶ πραγματικὰ λυτρωτικὴ καὶ ἢ τάση τῆς φυγῆς δὲν περικλείνει μέσα τῆς ἀντικειμενικὰ στοιχεῖα. Σ' ἐποχὰς ὁμοῦς μεταβατικὰς καὶ ἀνώμαλες, ὅταν κοσμογονικὰ ἀναταράσσεται τὸ σύμπαν, καὶ ὄλοι ὑποφέρουσι τὶς ὠδίνες τοῦ δημιουργικοῦ τοκετοῦ καινούργιων μορφῶν ζωῆς, σ' ἐ-

ποχὰς πού ἢ ψυχὴ δρίσκεται δοσμένη στὴν ἐντατικὴ χαρὰ τῆς δημιουργίας, τότε πού ἢ προσοχὴ καὶ ἢ δραστηριότητα κατευθύνεται ὁλόκληρη πρὸς τῆς ζωῆς τ' ἀνώτερον συνθετικὸ ξανάπλασμα, ἢ ρωμαντικὴ καὶ ἀπαισιόδοξον διάθεσις, ἢ τάση τῆς φυγῆς, ἔχει χαραχτήρα ὁλότελα ἀντικοινωνικό. Ὅταν ὄλοι σὲ μιᾶν ὑπέροχον ὁμαδικὴν προσπάθειαν ἀγωνίζονται καὶ θυσιάζονται γιὰ νὰ δημιουργήσουν καινούργιες μορφὰς ζωῆς, ὅταν ὄλους τοὺς συνέχει ἢ φροντίδα τῆς δημιουργίας τὸ νὰ προσπαθῇ κανεὶς νὰ φύγῃ ἀπ' τὰ κοινωνικὰ πλαίσια, νὰ ζητᾷ νὰ φύγῃ ἀπ' τὴν πραγματικότητα στὶς εὐκολοπάτητες σφαῖρες τοῦ οὐραίου, κανεὶ μιὰ πράξιν θαθεῖαν ἀντικοινωνικὴν, μένοντας ἔξω ἀπ' τὴν ζωὴν καὶ τὰ προβλήματα τῆς καὶ προσανατολίζοντας τὶς ψυχὰς τῶν συνανθρώπων τοῦ ἀντικοινωνικὰ ἔξω ἀπ' τὴν ζωντανὴν δράσιν. Σὲ τέτοιες ἐποχὰς ἢ ρωμαντικὴ στάσις καὶ ἢ τάση τῆς φυγῆς ἀπ' τὴν πραγματικότητα πούχει ὡς συνέπεια τὴν ἀδράνεια καὶ τὴν παθητικότητα, τὴν ἐγκαρτέρησις καὶ τὴν ἀπαισιοδοξίαν, ἀποτελεῖ μιὰ καθαρὴ προδοσίαν στὰ ἐπιταχτικὰ καθήκοντα τῆς στιγμῆς. Σ' ἐποχὰς τέτοιες ἢ τάση τῆς φυγῆς ἔχει τὴν ρίζαν τῆς στὴν ψυχολογίαν τῆς παρακμῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀντίδρασης. Βρισκόμαστε καὶ ζοῦμε μιὰ τέτοια ἐποχὴ. Μιὰ ἐποχὴ πού ὁ πολεμικὸς σπασμὸς ἀναταράζει τὰ πάντα, ἐδημιούργησε μιὰ σειρά ἀνακατατάξεις καὶ ἐδημιούργησε μιὰ καινούργια ἱεραρχίαν ἀξιών.

Ἔθεσε ἐπιταχτικὰ προβλήματα πού ὀρθώνονται μπροστὰ μας ζητώντας τὴν λύσιν τους. Ἡ ἐποχὴ! μας εἶναι ἐποχὴ ἐπικὴ

και ήρωϊκή. Ἡ λύτρωση θρίσκειται στὴ θαρρετὴ ἐνατένιση τῆς ζωῆς, στὴ ρεαλιστικὴ τῆς ἀντίληψη. Ἐπιβάλλει ἀμεση καὶ ἐνεργὸ συμμετοχὴ στὴ ζωὴ καὶ στα προβλήματά της, ἐμεῖς οἱ νέοι τὸ νιώθουμε αὐτό. Καὶ γι' αὐτὸ μὲ καθάριο ρεαλιστικὸ μάτι ἀντικρύζουμε τὴ ζωὴ, ἐρευνοῦμε καὶ ψάχνουμε ζητώντας νὰ ξεδιακρίνομε μέσα ἀπ' τὴ θολοῦρα τῆς σύγχι-

σης τὸ σωστὸ δρόμο. Ἡ στάση μας ἀπέναντι στὰ μεγάλα προβλήματα εἶναι στάση ἀναζητήσεων θετικῶν προσανατολισμῶν. Ἡ τάση τῆς φυγῆς κι' ἡ ρομαντικὴ διάθεση εἶναι ξένη πρὸς τὴς ἀναζητήσεις μας. Εἶναι στάση δειλίας καὶ ψυχικοῦ μαρασμοῦ. Καὶ μεῖς νιώθουμε τὸν ἐαυτὸ μας γερὸ καὶ ἀμόλυτο.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΗΣ

ΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἦταν ἓνα πανέμορφο ἀνοιξιὰτικο δειλινὸ ὅταν ξεκίνησα γιὰ νὰ βρῶ τὴν πηγὴ τῆς εὐτυχίας ἀπ' ὅπου θὰ μπορούσα νὰ γιομίσω τὸ ποτήρι τῆς ζωῆς μου.

Ἀπὸ μικρὸς ἀκούγα νὰ λέν γι' αὐτὴ κι' ἐπειδὴ ἀληθινὰ δὲν εἶχα πῆ ποτέ μου αὐτὸ τὸ σπάνιο ποτὸ ἀποφάσισα νὰ ψάξω νὰ τὸ βρῶ καὶ νὰ μεθύσω σ' ἓνα ξεφάντωμα χαρᾶς καὶ ἱκανοποίησης.

Ξεκίνησα λοιπὸν μὲ χίλια δυὸ ὄνειρα καὶ μ' ἄλλους τόσους πόθους. Περπάταγα γοργὰ σὰν τὸ ἐλάφι σπέρνοντας τ' ἀχνάρια μου σ' ἀπάτητα βουνὰ καὶ σκίζοντας τὶς σάρκες σὲ μυτερὰ ἀγκάθια.

Πέρασαν μέρες καὶ νύχτες διχῶς τίποτε ν' ἀπαντήσω στὸ γρήγορο τὸ διάβα μου. Μὰ ἓνα πρωτὶ κάτι φωνὲς ἀπὸ μαγευτικὲς σειρήνες μ' ἔφεραν μπρὸς στὴ πόλη τῆς γυναίκας. Ὁρέχτηκα τ' ἀφρόπλαστα κι' ἀλάβαστρινα κορμιά καὶ μπῆκα μέσα μῆπως κι' ἀντίκρυζα στὴν ἡδονὴ κείνο π' ἀπὸ καιρὸ ζητοῦσα.

Μάταια. Ἴσως νὰ πέρασα παραδεισένιες νύχτες ἴσως γιὰ δυὸ λεφτὰ νὰ σάλεψε παράξενα ἢ βαρειοκοιμημένη μου καρδιά...

Ἐφυγα.

Πάλι περπάτησα, περπάτησα χρόνια ὥσπου οἱ λάμψες ἑνὸς κρυστάλλινου παλατιοῦ μ' ἔσταμάτησαν. Ἐμπῆκα μέσα. Παντοῦ χρυσάφι, ἀρώματα, πετράδια ξύλα πολύτιμα βρί-

σκονται μπροστὰ μου ἀπλωμένα. Ἐμένα περιμένανε. Τὰ βλέπω ἀτάραχος καὶ παίρνω τὰ πληγιασμένα πόδια μου καὶ σκίζω τοὺς δρόμους πάλι.

Περπάταγα, περπάταγα κι' ἐγὼ δὲν ξέρω πόσο. Καμπάνες ἐκκλησιᾶς μ' ἀλλάζουνε τὸν ἴσιο μου τὸ δρόμο. Περνάω ἀπὸ κοντὰ μὰ δὲ σταματᾶω νοιώθοντας πῶς κι' αὐτὴ ἀνῆμπορη θὲ νᾶταν νὰ μοῦ γιατρέψη τὴ πληγὴ ποὺ μ' ἀνοιξε τὰ στήθια. Δὲν ἔχω δύναμη οὔτε σταυρὸ νὰ κάνω. Τὰ μέλη μου ἀνῆμπορα κρέμονται στὸ κορμὶ μου. Φεύγω κι' ἀπὸ δῶ. Παρακάτω φωνὲς καὶ τύμπανα μοῦ κόφτουνε τὸ δρόμο. Ἐδῶ ὁ πόλεμος ὀργῶνῃ σὺτὴ τὴ χώρα τσακίζοντας γύρω του κάθε πηγὴ καλοῦ. Ἐνάντιος σ' αὐτὸν κάνω καὶ πάλι πέρα.

Καὶ μόνο πάλι σταματᾶω μπρὸς σ' ἓνα χέρσο ἀγρὸ ποὺ ἂν καὶ ἦταν ἀκαλλιέργητον ἀπὸ χρόνια βλάσταγαν πάνω σ' αὐτὸν στάχθα μεστομένα. Παίρνω μιά τσάπα καὶ ρίχνωμαι στὸν ἀγῶνα. Ἐσκαβα, ἔσκαβα κι' ὀργῶνα καιρὸ πολὺ.

Καὶ ὅταν τὸν ἄλλο χρόνο εἶδα νὰ βγαίνουνε θεριὰ ἀπὸ λίγους σπόρους μόνο, ἐννοίωσα τὸ σκίρτημα ποὺ τόσο τὸ πεθύμαγα, ἐννοίωσα ρίγη μαγικά νὰ δέρνουν τὸ κορμὶ μου καὶ τότε κατάλαβα τὴν ἀτόφια εὐτυχία ποὺ ἀνάβλυζε μεσ' ὄλο μου τὸ σῶμα καὶ ποῦρχετο μόνο καὶ μόνο ἀπ' τὴ δουλειά, τὸν τίμιο ἀγῶνα.

Ν. Ι. ΚΟΓΝΤΟΥΡΗΣ

ΕΚΣΤΑΣΗ

Ἡ νύχτα ἦταν γιγάντια καὶ ἤρεμη.

Εἴμασταν μόνοι κι' ἔπεσα στὰ πόδια της.

—ὦ καλὴ μου, ἀγγελοκαμωτὴ! Σ' εὐγνωμωνῶ!

Ἦμουν δυστυχισμένος, πολὺ δυστυχισμένος κι' ὀλομόναχος. Ἀδρόσιτος ἔφαχνα ψηλαφητὰ στὸ βάρβαρο σκοτάδι νὰ βρῶ τὸ Φῶς. Σκέψου τὸ Φῶς! Καὶ δὲν ἦταν αὐτὸ ποὺ ζητοῦσε ἡ ἀγλύκαντη ψυχὴ μου. Ὅχι δὲν ἦταν! Τὸ θαρροῦσα μόνο. Κι' ἀνασκόλευα τὴ μαρμαρένια νύχτα μὲ τὰ τρεμουλὰ χέρια ἀπλωμένα καὶ τ' ἀκούραστο βλέμμα μου στ' ἄπειρο. Γύρω δειλὰ κρυμμένα ψάχνανε κι' ἄλλοι. Δὲν τοὺς ἔβλεπα μὰ τοὺς ἐνοιῶθα. Θάταν πολλοί! Ἀμέτρητα βασανισμένοι σκλάβοι ποὺ τρυποῦσαν τὴν ψυχὴ τ' ἀρίφνητου τρισκόταδου καθέναν γυρεύοντας τὸ Φῶς! Καὶ καθέναν κρυφὰ ἀπ' τὸν ἄλλο... ἀλαφιασμένα... προσεκτικά. Σὰν τύχαινε μεσ' σὲ ἀμάραντο βράδυ ν' ἀνταμωθοῦν τὰ ὑπομονετικά τους χέρια ποὺ μάλαζαν σκιασμένα τ' ἄδειο, τ' ἄσφιγγαν μὲ συμπάθεια καὶ προχωροῦσαν μαζί πῶς προσεχτικά τώρα, σιγαλοκουβεντιάζοντας δειλὰ μὴν τύχει καὶ τοὺς νοιώσουν κι' ἄλλοι ἢ τὰ τραβοῦσαν φοβισμένα ἀπτότομα, ἀνατριχιασμένα σὰν νᾶγγιξαν φιδόγλωσσα κι' ἀπομακρύνονταν καθέναν ἀπ' ἄλλη μεριά, παντέρημος, βογγώντας πνιγμένα, καμπουριασμένοι κάτω ἀπ' τὸ βάρος τῆς ψυχῆς τους.

Ἐρμος, ρημοσκότεινος καὶ κακόψυχος ἀδιάκοπα προχωροῦσα δὲν ξέρω γιὰ ποῦ μὰ ποθώντας διψασμένα τὸ Φῶς! Καὶ δὲν ἦταν αὐτοῦ ποὺ ζητοῦσα! Πάντα στοὺς κουρασμένους ὄμους μου ἢ ψυχῆ μου βάραινε ὀλοένα μὰ γῶ ἔσφιγγα τὸ καταραμένο φορτίο μου καὶ προχωροῦσα.

—Ὅπου νᾶναι θὰ φανῆ τὸ Φῶς! Τὸ Αἰώνιο Φῶς!

Ἦστερα ἤρθες! Ἦρθες γλυστρώντας ἀπαλὰ στὸ ἀπάρθενο βράδυ κι' ἀκούγοντας τοὺς παλμούς τῆς ψυχῆς σου στάθηκα. Ἀπλώσαμε τὰ χέρια μὲς' στὴ νύχτα κι' ἀρπαχτήκαμε λαχταρισμένα. Πάνω μας πέταξε ἡ ἀγάπη ραντίζοντας τὰ σφιχταγκαλιασμένα κορμιά μας μὲ πασχαλιές...

Τότε εἶδα μεσ' στὸ παθητικὸ σκοτάδι ποὺ σάλευε βαρεῖα γύρω μας καὶ κατάλαβα πῶς δὲ ζητοῦσα τὸ Φῶς! Ὅχι μόνο νὰ δῶ ποθοῦσα! Κάτι μεγάλο... ἀπέραντα μεγάλο μὲ σήκωνε ψηλά... πολὺ ψηλά. Τί νᾶταν; Μὴν εἶν' αὐτὸ ἡ Εὐτυχία; Δὲν ξέρω μὰ ἦταν καλό... ἀνέκφραστα καλὸ καὶ ἤσυχο. Βροντοφώναξα στοὺς ἄλλους νὰ πάψουν νὰ ψάχνουν γιὰ κείνο ποὺ δὲ θέλουν. Μὰ κανεὶς δὲ μ' ἀποκρίθηκε... καὶ τοὺς ἐννοίωσα ν' ἀνασκαλεύουν πάντα τὸ τρισκόταδο. Μπορεῖ καὶ νὰ μὴ μ' ἀκούσαν. Μὰ γῶ ἀνέβαινα... πάντα ἀνέβαινα καὶ σὺ κοντὰ μου... Ἦστερα ἀπλώσα τὰ φτερά τῆς ψυχῆς μου κι' ἀγκάλιασα τὸ ἄπειρο...

ΑΛΕΚΟΣ ΜΓΛΩΝΑΛΗΣ

Κυκλοφόρησε τὸ

„ΕΑΡΙΝΟ“

τοῦ ΑΛΚΗ ΑΓΓΕΛΟΓΛΟΥ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΧΙΝΟΠΩΡΟΥ ΑΝΑΣΑΣΜΟΙ

Συνέφιασε... πέφτει βροχή... κι' ή φύση αλλάζει χρώμα.
Χλωμιάσαν πέρα τὰ βουνά τὰ όλοπρασιτισμένα.
Πέφτουν τὰ φύλλ' άπ' τὰ κλωνιά σιγαλινά στο χώμα.
Τά γέλια του καλοκαιριού σβιδώνται... άργά, θλιμμένα.
Συνέφιασε... πέφτει βροχή... κι' ή φύση αλλάζει χρώμα.

"Επαψε πιά νά τραγουδά τ' άνήσυχο τ' άηδόνι,
μέ την λεπτήν - άρμονικιά και χαρωπή φωνή.
'Αργά - άργά γυμνώνονται οί φουντωμένοι κλώνοι,
κι' ή φύση λές πώς κάποιονε άργό χαμό θρηνεϊ...
Πέταξε... πάει στά ζεστά τ' άνήσυχο τ' άηδόνι.

Κι' ή γή ή καταπράσινη πήρε μιá δψη άλλη.
Σάν άρρωστου που φθίν' άργά κι' έχει μορφή χλωμή.
... Λές πώς τ' άγαπημένου της στεροϋνε την άγκάλη.
Και την χαρίζουν σ' άγριωπό και γέρικο κορμί...
Κι' ή γή ή καταπράσινη πήρε μιá δψη άλλη.

... Και τὰ μουντά αιστήματα, βουβά ξαναγυρνάνε.
Μαζί με τή μονότονη και θαμπερή βροχή.
Τά λούλουδα μιá εύωδιά θανατερή σκορπάνε.
Νάρκωσε μέσα στον κισσό μιá πλουμιστή ψυχή.
...Και τὰ μουντά αιστήματα, βουβά ξαναγυρνάνε...

—Κύττα καλή μου σύγνεφα μαζώχτηκαν στά ούράνια.
"Ακου κοράκια πώς λαλούν που τάπιασε βροχή.
Κλαίνε για του καλοκαιριού την άδικη όρφάνια.
Τό κρά-κρά-κρά τους τό βραχνό με λύπη πώς ήχεϊ...
—Κύττα καλή μου σύγνεφα σκέπασαν τὰ ούράνια.

—"Όλα μιλάνε μέσα μου με μιá φωνή πνιγμένη.
Πώς θά χωρίσουμε. Γιατί; Δέν ξέρω τί νά πώ.
"Ό μολυβένιος ούρανός, ή φύση ή θλιμμένη.
«Θά ζήσης μόνος σου» μου λέν με θλιβερό σκοπό.
Σάν τό πουλάκι τ' όρφανό που δίχως ταίρι μένει.

Συνέφιασε... και έβρεξε... μυρώδιασε τό χώμα.
Χλωμιάσαν πέρα τὰ βουνά τὰ όλοπρασιτισμένα.
Οί κάμποι, τὰ φυτά, οί πλαγιές αλλάζουν όλα χρώμα.
Τά γέλια του καλοκαιριού, σβύσαν, άργά, θλιμμένα.
Χινόπωρο... Συνέφιασε... και βράχηκε τό χώμα...

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΥΛΑΚΤΟΣ

Π Ν Ο Ε Σ

Σά νά πέοασα
τό στεργό του 'Οδυσσέα ταζειδι,
έλα τ' άφησα πίσω μου,
πώς άφήνει ένα ντύμα τό φίδι.

ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ ('Αλαφροσκοικτος)

'Από μέρες πριν, τὰ σύννεφα που μαζεϋόνταν στη δύση, μηνούσαν την καταιγίδα. 'Ο ήλιος τρανός βασιλιάς, έτρεχε κι' αυτός να κρυφτεί πιο γρήγορα. λές και φοβότανε την μπόρα που θάρτει. Κι' ύστερα άπλωνόταν σκοτάδι.

Τότε τό νιο δέντρο που βρίσκονταν μόνο στον κάμπο, ένιωθε πώς θά δοκιμάζονταν πάλι σκληρά. Είχε δει κι' άλλες μπόρες πιο πριν, κι' άλλοι άνεμοί είχαν κάνει να πέσουν τὰ φύλλα του —κι' αιστάνονταν τότε, τόσο γυμνό— μα ξανά έρχόταν μιá μέρα, μιá χαρούμενη άνοιξη γεμάτη άγάπη και φώς και τότε τό δέντρο γελοϋσε κι' έβραζε την πιο καλή του φορεσιά να την δεχτεί. Τά φύλλα του γυάλιζαν παράξενα κι' άπλωνονταν να σκεπάσουν διαβατικά πουλιά κι' άποσταμένους άνθρώπους. "Ενοιωθε μέσα του, κάτι γλυκό κι' άπαλένιο να κλείνει. Είταν ή καλοσύνη που μηνούσε ή άνοιξη! Μα ύστερα πάλι έφευγε και τό μικρό δέντρο ξανάμενε μόνο.

Κι' έρχονταν τότε ό χειμώνας, οί παγωνιές. Και πόναγε τό φτωχό δέντρο. Και πώς τρεμούλιαζε σαν ό παγωμένος βοργιάς φυσούσε μες' τὰ κλαδιά του. Και πόσο κρύωνε τότε. Κάθε χειμώνας που πέρναγε τ' άδυνατίζε πιοτερο. Οί άνοιξεις βαστούν τόσο λίγο! Κι' έτούτη ή μπόρα που θάρχονταν. ίσως να σώριαζε χάμω τ' άμοιρο δέντρο.

Και να μανιασμένο τ' άγέρι προμήνυμα της καταιγίδας. 'Ο ούρανός γεμίσε σύννεφα, τὰ πουλιά πέταξαν τρομαγμένα, τὰ ζούδια χώθηκαν βαθεία μες' τή γής. Τό δέντρο είδε να φεύγουν όλα από γύρω του και ν' άπομένει μονάχο. Κρι' σκέφτηκε τότε «ήρθ' ή ώρα μου να πεθάνω». Μα πάλι είναι τόσο νωρίς, κι' είναι τόσο νέο τό δέντρο. Δε χάρηκε, δέν είδε, δε γνώρισε. Δέν ήρθε άκόμα ή άνοιξη ή μεγάλη που περίμενε κι' είχε άκούση άπ' τ' άλλα τὰ δέντρα. Κι' είτανε κρίμα!

Να οί πρώτες σταγόνες, χοντρές κι' άτσαλένιες. Κάθε μιá κι' ένα βόλι στην καρδιά του νιοϋ δέντρου. Τό τέλος, είναι κοντά τό νοιώθει, τ' άγγίζει!...

Μα ξαφνικά άνοίγει ένα κομμάτι ούρανοϋ κι' ένα λαμπρό άστέρι, σταλμένο άπ' τό μεγάλο πατέρα πέφτει στο νιο δέντρο. Πέφτει και χτυπάει με μις στην καρδιά του. Κάτι νοιώθει ν' αλλάζει μέσα του, κάτι να σκιρτάει. Και ξανάρχεται τότε ή άνοιξη! Και τό δέντρο μαθαίνει πώς δέν πρέπει να πεθάνει, έχει τ' άστρο κλεισμένο στην καρδιά του, που τό φωτίζει και τό θερμαίνει.

Και τότε νοιώθει να μπορεί να τ' άγκαλιάσει σφιχτά και να του φωνάξει: «'Αδέρφι μου, ζωή μου, σ' εύχαριστώ!».

ΝΤΙΝΟΣ ΓΟΥΛΟΣ

Ο ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ ΣΑ ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

(Συνέχεια και Τέλος)

Κατηγορήσαν τον Ουγκώ, πώς το θέατρο του στερείται ψυχολογίας. Κι' αυτό, γιατί τον έκριναν χωρίς να μελετήσουν, τη ψυχροσύνη, των ανθρώπων της Αναγέννησης. Πέρνοντας δε ως βάση τη σημερινή ψυχολογία, έβγαλαν το συμπέρασμα, πώς τάχατε, το θέατρο του Ουγκώ στερείται ψυχολογίας. "Αν οι κύριοι αυτοί, είχαν διαβάσει αν όχι τίποτα άλλο, τουλάχιστο τον Principe του Νικολάι Μακιαβέλη, που σήμερα μάς φαίνεται ανήθικος, κι' αλλόκοτος (ένω ο άνθρωπος δεν έκανε, τίποτα άλλο, απ' το να περιγράψει με πιστότητα τη νοοτροπία της κοινωνίας στην Αναγέννηση, αν είχαν ρίξει ματιές μονάχα στα άπομνημονεύματα διαφόρων προσωπικοτήτων της εποχής εκείνης, ή τουλάχιστο διαβάσει λίγη ιστορία, θάλεγαν λιγότερες ανησίες. Για να αποδείξω τα παραπάνω, θ' αναφέρω μερικά παραδείγματα. Ο Αλφόνσος ντ' Εστε έκοβε τα χέρια των αιχμαλώτων κι' έπειτα πήγαινε και συζητούσε περί όμορφιάς, φιλίας, μουσικής. Ο Αλέξανδρος ΣΤ' Βοργιάς, Πάπας της Ρώμης, δολοφονούσε μ' όλους τους τρόπους, αλλά μάς είναι γνωστή ή λατρεία του στις τέχνες και τα γράμματα. Έδιναν γιορτές που ο όργανιστικός τους χαρακτήρας ακόμη και σήμερα μάς κάνει να σασιζουμε. Κάθε φαντασίωσή τους έπρεπε να πραγματοποιείται. Η λατρεία προς τη μεγαλοπρέπεια, τη πολυτέλεια, τις καλές τέχνες ήταν στην ίδια γραμμή με το στυλέτο και το δηλητήριο. Ποτέ ή όμορφιά και το έγκλημα δεν έφτασε, σε μεγαλύτερη άκμή. Ο δόλος κι' ή προδοσία ήταν πολύ συνηθισμένα. Ο Ουγκώ, σά καθολικό μυαλό που ήταν, ένοιωσε θαθεία την άξια της Αναγέννησης. Γι' αυτό και στα περισσότερα δράματά του, δεν κάνει άλλο παρά να μάς δείνει ανάγλυφα κομμάτια, μάς απ' τις πιο λαμπρές σελίδες της

Ιστορίας. Έπειδή όμως, αυτή ή εποχή είναι κάπως μακρυνή για μάς, κι' ακόμα γιατί ή νοοτροπία της πλησιάζει τις νοσηρές φανταστικές καταστάσεις, μάς φαίνεται άπίθανο να γιναν όλα αυτά. Βέβαια ή Λουκριτία που μάς παρουσιάζει ο Ουγκώ, είναι άλλοιότιμη πολύ απ' τη Λουκριτία, όπως την παρουσιάζουν οι τελευταίες ιστορικές ανακαλύψεις. Αλλά αυτό δεν σημαίνει τίποτα, γιατί τη Λουκριτία θά την πάρουμε σαν ένα σύμβολο όλων των καινούργιων γυναικών της Αναγέννησης, όπως τον Άγγελο όλων των Μικροτυρανίσκων κλπ. Όπως είπαμε παραπάνω, μόνο αν μελετήσουμε την κοινωνική κατάσταση της Αναγέννησης, μπορούμε να νοιώσουμε το θέατρο του Ουγκώ, που δεν είναι θέατρο εποχής αλλά παγκόσμιο και τιτανικό, που δε θ' άργήσει να αναγνωριστεί. Μη ξεχνάμε πως για τους ίδιους λόγους, κι' αυτός ακόμη ο Σαίξπηρ, πέρασαν 200 περίπου χρόνια, για ν' αναγνωριστή. Τον έλεγαν χασάπη έπειδή σκοτώνει τους ήρωές του, πόσο κουτά φέθηκαν, γιατί αν σκεφτόνταν τότε τάγραφε, δε θά τάλεγαν.

Και τώρα ας πάρουμε ξεχωριστά μερικά απ' τα κυριότερα έργα του. Ερνάνη. Για να νοιώσει κανείς τον Ερνάνη πρέπει να μελετήσει προσεχτικά τη ψυχολογία του Σπανιόλικου λαού — ένός λαού όνειρόπολου με θερμή ιδιοσυγκρασία — που ή φαντασίωση κι' ό φανατισμός κι' ή λατρεία της λευτεριάς είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του. Ο Ίσπανός μπορεί να έγκληματίσει, να κλέψει, αλλά δεν παραβαίνει το λόγο του, ακόμα κι' αν πρόκειται να κρεμαστή. Βέβαια σε μάς τους άλλους ευρωπαίους, αυτά φαίνονται αλλόκοτα. Ο Ουγκώ είχε περάσει τα παιδικά του χρόνια στην Ιταλία και Ίσπανία. Σαν ευαίσθητη φύση που ήταν, ήταν φυσικό να τα νοιώσει. Ο Ερνάνης είναι το σύμβολο του όνειροπό-

λου Ίσπανού που πεθαίνει για να μη παραβή το λόγο του, ή Δόνια Σόλ, το άστρο της άγνης μά και θερμής γυναίκας, ο Δούκας Σίλβο ο ζηλιάρης γέρος, που έπειδή δε μπορεί να ποχήσει αυτός τη Δόνια Σόλ, που την αγαπάει παράφορα, αναγκάζει τον Ερνάνη να πεθάνη.

Μαρία Τυδώρ, δράμα ιστορικό, ή άτμόσφαιρα μάς φέρνει 250 χρόνια πίσω, στην εποχή της μεγάλης διαμάχης, μεταξύ καθολικών και προτεσταντών. Κι' εδώ ακόμα, έχει την σφραγίδα του ο Ουγκώ, όλο το έργο έχει την Έγγλέζικη άτμόσφαιρα, τα πρόσωπα είναι Άγγλοι κι' όχι Γάλλοι με Έγγλέζικα κουστούμια, όπως συμβαίνει μ' άλλους συγγραφείς. Γιατί ο Ουγκώ δεν έγραψε θέατρο για να περάσει ή ώρα αλλά είναι ένας που είχε θαθεία συναίσθηση του έργου και του προσορισμού του.

Άγγελος το ράκος της Παδόδας. Αυτό το έργο μάς ξαναφέρει, στη σκοτεινή εποχή του στυλέτου και του δηλητηρίου, αυτά τα δυο παίζουν κυρίαρχο ρόλο. Η Θίσθη με τον άνωτερο έρωτα. Ο Άγγελος με την κακούργα ψυχή όλοι τους δημιουργούν συγκίνηση. Που μόνο τα μεγάλα έργα μπορούν να δώσουν.

Ο Βασίλειος διασκεδάσει. Με το έργο αυτό και τον Ερνάνη ο Ουγκώ έφθασε στο κορύφωμα της δραματικής τέχνης. Ο ρόλος του Τριβουλέτου του καμπούρη γελοιοποιού με τα φαρμακερά κομπλιμέντα. Που κρύβει μια τόσο ευαίσθητη καρδιά, για τη κόρη του Λευκή. Τη προσέχει τόσο, κι' όταν βλέπει πως τη διαφθείρουν, κι' όταν διαφθορέας της είναι ο ίδιος ο βασιλιάς, άποφασίζει να εκδικηθή. Αλλά ή εκδίκηση πέφτει πάνω του και γίνεται άθελα του αίτια να σκοτώσουν την κόρη του. Όταν το καταλαβαίνει αρχίζει ο σπαραγμός του Τριβουλιέτου, που έκανε τους άλλους να γελάνε με τα πειράγματά του, που γελοούσε, για τα παθήματα των άλλων και που στο τέλος πληρώνει όλα του τα σφάλματα με το θάνατο του ίδιου του του παιδιού.

Άλλα έργα του Βικτωρος Ουγκώ, εί-

ναι ο Ρουτ Βλάς με τη σύγκρουση των χαρακτήρων, ο Κρόμγουελ με τον περίφημο πρόλογό του, ή Μαλόρμ, Μεριόμ κ. ά. Επίσης έργο που πρέπει ιδιαίτερα να μελετηθή είναι και ένας τόμος, με διάφορα θεατρικά έργα που λέγεται Theatre en liberte. Ο Βικτωρ Ουγκώ γεννήθηκε στο Μπεζανσόν της Γαλλίας το 1804 και πέθανε στο Παρίσι 1885 έζησε μια πολυτάραχη ζωή, είδε να πεθαίνουν όλα του τα παιδιά, τη γυναίκα του, την πνευματική του σύντροφο Ζουλιέτα Ντρούε. Μέσ' τα 81 χρόνια της ζωής του έζησε όλες τις μεγάλες μεταβολές. Κι' όχι μόνο τις έζησε, αλλά είχαν μεγάλη άπήχηση και στο έργο του. Είναι θαμένος στο Πάνθειον των Παρισίων. Αλλά δεν πεθαίνουν οι Άθάνατοι.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΒΑΛΕΡΑΣ

Μ Ε Θ Α

CH. BAUDELAIRE

Πρέπει πάντα μεθυσμένος νασαι. "Όλα είν' αυτού : είναι το μόνο ζήτημα, για να μη νοιώθεις το βαρύ του χρόνου φορτίο που τσακίζει τους ώμους και σε τραβάει προς τη γης, πρέπει να μεθας δίχως διακοπή.

Με τί ; Με κρασί, με ποίηση ή μ' άρετη κατά το γούστο σου. Μά μεθα.

Κι' αν κάποτε πάνω στα σκαλοπάτια παλατιού, στο πράσινο χορτάρι λάκου, στη θλιβερή τη μοναξιά της κάμαρας σου, ξυπνήσεις κι' ή μέθη έλατωμένη ή και φευγάτη, ρώτα τον άνεμο, το κύμα, το άστρο, το πουλί, το χρονοδείκτη, κάθε τι που φεύγει, κάθε τι που στενάζει, κάθε τι που κυλά, κάθε τι που τραγουδά, κάθε τι που μιλάει, ρώτα τί ώρα είναι κι' ο άέρας, το κύμα, τ' άστέρη, το πουλί, το ρολόι θ' άπαντήσουν.

Όρα είναι να μεθύσης ! Για να μην είσαι ο μαρτυρικός του χρόνου σκλάβος μεθα. Μεθα άδιάκοπα ! Με κρασί, με ποίηση, ή μ' άρετη, κατά το γούστο σου.

Άπόδοση ΑΛΕΚΟΥ ΜΓΛΩΝΔΗ

ΝΙΟΤΗ

Ἄγόρια-μου κορίτσια-μου ποῦ πάμε.
 Στὸν πλατὺ δρόμο ἔτσι πιασμένοι χέρι-χέρι;
 Στὴν νύχτα τὴν ὁλόδροση ποῦ πάμε;
 Ὁ δρόμος ὁ πλατὺς ποῦ θὰ μᾶς φέρει;

Οὔτε προσμένουμε οὔτε τόχουμε σκοπὸ
 Ἄγόρια-μου κορίτσια-μου νὰ βροῦμε
 Τὸ τέρμα—στὸ σκοτάδι τὸ θαμπὸ
 Τ' ἀνέμελο-μας κέφι τραγουδοῦμε.

Μεσ' στὸ συρτάρι τὸ βαθὺ διπλοκλειδώσει
 Ὅλη τὴν πίκρα ὄλων τῶν μάταιων ἔχω κόπων
 Α! τὴ χαρά-μας δὲ μπορεῖ πιά νὰ προδώσει
 Ἡ αἰχμάλωτη σοφία τῶν ἀνθρώπων.

Ἐννιά νάναι ἢ δέκα; Ποιὸς τὸ ξέρει
 Ὅλοδροση ἢ νυχτιὰ καὶ ξένοιαστη εἶναι
 Λησμονημένα τὰ ρολόγια-μας στὸ χέρι
 Φεγγάρι γελαστὸ μαζί μας μεῖνε.

Καὶ πορευόμαστε γελώντας καὶ τ' ἀγέρα
 Μᾶς ἔχει συνεπάρει πιά ἡ πνοὴ
 Νεκρὸς σοφὸς ἀνόητος εἶν' ἡ μέρα
 Κι' ἡ νύχτα ἡ ἀνοιξιὰτικὴ ζωὴ.

Ἄγόρια-μου κορίτσια-μου τραβάμε
 Στὸν πλατὺ δρόμο ἔτσι πιασμένοι χέρι-χέρι
 Στὴ νύχτα τὴν ὁλόδροση τραβάμε
 Στὸν δρόμο τὸν πλατὺ κι' ὅπου μᾶς φέρει.

ΦΑΙΔΡΟΣ ΜΠΑΡΛΑΣ

ΟΝΕΙΡΩΝ ΣΚΙΤΣΑ

Εἴμασταν κάποτε κι' ἐμεῖς
 Τῆς τέχνης δουλευτάδες
 Σεμνοὶ προσκυνητάδες
 Σὲ ἱερὸ βωμό.
 Κι' ἂν βάραιναν στοὺς ὤμους μας ἀσήκωτοι χαλκάδες
 Ὅργώναμε ἀκούραστοι
 Σὲ οἴστρου ὄργασμό.
 Τότε χαρίζαμε κι' μεῖς στὸν Πήγασο φτερά
 Σ' ἀπάτητα γυρεύαμε βαθύσκια μονοπάτια
 Τὴν εὐτυχία τὴν ἀγνή τὴν ἄδολη χαρὰ
 Κι' ἦταν τὸ μέτωπο ἀγνὸ κι' λαμπερὰ τὰ μάτια
 Κι' ἦταν γιὰ μᾶς παντοτεινὸ γιορτάσι ἡ ζωὴ
 Κι' κάθε πόνος μας χαρὰ
 Κάθε χαρὰ τραγοῦδι
 Τὰ χέρια μας στεφάνωναν σεμνὰ κάθε αὐγὴ
 Τὴν τέχνη μὲ τῆς τέχνης τὸ ἀμάραντο λουλοῦδι

 Μὰ τώρα κουρασμένοι, κι' σκυθρωποὶ διαβάτες
 Ἀδιάβατοι κι' μεῖς
 Ὅνειρων πλάνων σκίτσα
 Πόνους χαρὲς ἀγάπες
 Τὰ βλέπομ' ἀδιαφόρετα
 Σὰν Πλᾶνες τῆς ζωῆς.

ΕΛΛΗ ΤΟΡΝΑΖΑΚΗ

ΑΔΥΝΑΜΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ

Χαρισμένο στο νεκρό φίλο μου ΔΗΜΗ

Και πάλι μόνος τούτη τη νύχτα. Ίδια ήταν και χτές, έτσι θάνατι κι' αὔριο. Τίποτα μέσα στο θαμπό, ξέθωρο άνασκάλεμμα της γής, του άνθρωπου, μπορεί να γεμίση τις άδειες ώρες της ζήσης μου.

Τό κουρασμένο βλέμμα, τό ίδιο τόσα χρόνια τώρα, πλανιέται στ' άπειρο χάος, χωρίς τίποτα να του δίνη τη ξεκούραση.

Πόσο άδεια είναι παντού. Δεν υπάρχει τίποτα που να μου χαρίζει τό θείο δώρο της χαράς, της γαλήνης, "Ένα άστέρι πέφτει... πέφτει. Δεν βρίσκει που να σταματήσει. (Είναι τόσο άδεια παντού).

Ζητάει τό φλογισμένο βλέμμα μιá δαση, ή κουρασμένη ψυχή τη λήθη. Να ξεχάσω... να μπορώσα. Μά τί; Τό τίποτα. Τόν άδειο μου έαυτό.

Τι δύσκολα ξεχνάει κανείς σαν είναι άσυντρόφευτος από θύμησες. Κι' έξω οί άνθρωποι είναι μονότονοι, οί ίδιοι, άπελπιστικά οί ίδιοι. Κι' ή πόλη χαμογελάει ένα παράδοξο θλιμμένο χαμόγελο.

Παντού είναι ξεχυμένη μιá παράξενη λυπητερή χαρά.

Οί άνθρωποι τρέχουν, βιάζονται, σπρώχνονται κι' ή δράση ξεχύνεται παντού.

Γιατί;

Τ' άστέρι χάθηκε. Δέ θά ξαναφανηπιά. (Είναι τόσο άδεια παντού). Κι' οί άνθρωποι τρέχουν, βιάζονται. Για τη φτορά.

Κουνιούνται σαν άντρείκελλα για τό ίδιο κούφιο αὔριο, που τους φέρνει πιό κοντά στο χαμό τόν τελειωτικό.

Κι' όμως ένα καλύτερο αὔριο!

Παντού λύπη. Κι' ή νοτισμένη γής παράξενα καλεί με τ' άρωμά της.

Δυό περιστέρια αντίκρου στη στέγη κουρνιάζουν.

Κάποιες νότες γλυκειάς μελωδίας σβιοῦνται μακρυνά, μαζί μ' ένα μικρό άσπρο σύγνεφο.

Ό θόρυβος άργοσβύνει.

Τι γλυκά π' άντηχεί τώρα στα διψασμένα μου αυτιά ή σιωπή.

Οί άνθρωποι συχάζουν. Τώρα δημιουργούν. Τη σιωπή. Είναι θεοί.

Τεντώνω άπελπισμένα τά χέρια για ν' άρπάξω ένα κομμάτι σιγαλιάς, να τό φυλάξω γι' αὔριο που θάμαι τόσο μόνος. Για να τόχω για σύντροφο. Είμαι άνθρωπος.

Τό σύθαμπο διαλύεται.

Χλωμός κι' άσθενικός ξεπροβαίλνει ό ήλιος για να φωτίση άρρωστημένη ανθρώπινη ζώηση.

Άδιάντροποι οί άνθρωποι αντίκρίζουν καταπρόσωπα τόν ήλιο και δακρύζουν άπ' τό φως.

Κι' όμως γιαυτό άγωνίζονται και μοχτοῦνε. Για τό φως. Τό αιώσιο φως. Σαν όμως τ' άντικρίσουν, θαμπώνουν τά μάτια και κλειούν τρομαγμένα, βιαστικά. Και τό σκληρό σκοτάδι γίνεται πιό φριχτό, πιό βέβαιο, πιό παντοτεινό. Μπροστά μου δυό σκυλιά κάνουν έρωτα, πιό κεϊ μιá μυγδαλιά άνθίζει.

Η φύση είν' άχόρταγη και μένει. Κι' έμείς ζούμε και περνάμε, για να βοηθήσουμε τό μάκρος της ύπαρξης της.

Η γής γελάει παράξενα κι' ό ήλιος λάμπει φωτερά, κι' έμείς δουλεύουμε στο μαγγάνι της φτοράς.

Είμαστε άνθρωποι, με λογικό!

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΑΤΡΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΔΩΡΟ

Παραμονή Χριστουγέννων! Μέρα γιορτάσιμη!

Μέρα που φέρνει στην καρδιά μικρών και μεγάλων μιá ξεχωρη χαρά. Όλοι γιορτάζουμε. Άκόμα και ή φύση για να μη μείνη άμέτοχη στη χαρά των ανθρώπων στολίστηκε κι' αυτή με τά γιορτινά της. Τυλίχτηκε άνάλαφρα μέσ' τό λευκό της πέπλο, πέρνοντος έτσι μιá ύψη αϊθήριας και έξαυλωμένης ώμορφιάς.

Στους δρόμους κάποιες έπαρχιαπρωτεύουσας ή κίνηση είναι μεγάλη. Οί μικροπωληται άράδιασαν τά καροτσάκια τους μπροστά στην κεντρική πλατεία και δυνατά διαλαλούν τό έμπόρευμά τους. Μικροί και μεγάλοι πηγαινοέρχονται φορτωμένοι με πακέτα σταματώντας πότε-πότε μπροστά σε καμμιá βιτρίνα για να ρίξουν ένα βλέμμα στα όμορφα παιχνίδια που την στολίζουν.

Άνάμεσα στο χαρούμενο πλήθος που πλημμυρίζει τόν πιό κεντρικό δρόμο, δυό παιδάκια κακοντυμένα, κουρελιασμένα, προχωρούν σιγά-σιγά κυτάζοντας με λαχτάρα τις έλκυστικές βιτρίνες.

Δίχως άλλο θάνατι άδέρφια. Ό καθένας θά τό μάντευε. Τά ίδια κουρελιασμένα ρούχα σκεπάζουν τό λιγνό τους σωματάκι. Τά ίδια μαύρα μάτια λάμπουν στο χλωμό κι' άδυνατισμένο προσωπάκι. Τά ίδια καστανά μαλλιά στολίζουν τό μικρό κεφάλι. Για μιá στιγμή τό κορίτσι που ήταν τό μεγαλύτερο έσκυψε και κύτταξε τόν άδελφό της που προχωρούσε στο πλάι της σιωπηλός. Και μέσα στα μαύρα μάτια της πέρασε μιá φλόγα ζεστή που φανέρωνε δητην τρυφερή αγάπη της μεγάλης άδελφής προς τό μικρότερο άδελφό. Στοργικά του χάιδεψε τις μεταξένιες μπουκλίτσες, ύστερα τούπιασε τό

παγωμένο χεράκι και κρατώντάς το σφιχτά μέσ' τό δικό της τόν ρώτησε:

—«Μήπως κρυνώνεις Γιαννάκη;»

—«Ναί. Θέλω να γυρίσωμε σπίτι. Κάνει πιό ζέστη εκεί, άπάντησε παραπονιάρικα ό μικρός».

—«Θά γυρίσωμε, άδελφούλη, μα ξεχάσες πως αὔριο ξημερώνουν Χριστούγεννα και πρέπει ν' αγοράσωμε ένα δωράκι για τη μαμά. Δεν είπαμε πως με τά χρήματα που μαζέψαμε θά της πάρωμε ένα χονδρό μάλλινο παλτό; Η καυμένη ή μανούλα δεν έχει παλτό και κρυνώνει τόσο πολύ».

—«Ναί, ή μανούλα δεν έχει παλτό και κρυνώνει τόσο πολύ, έπανέλαβε ό μικρός, ένω τά μάτια του καρφώνονταν στο Χριστουγεννιάτικο δέντρο που στόλιζε την άντικρυνή βιτρίνα».

—«Τώρα όμως θά της αγοράσωμε ένα ώραίο παλτό και...»

Μά ή φράση έμεινε άτελείωτη γιατί τά μάτια της παιδούλας καρφώνονταν κι' αυτά πάνω στο Χριστουγεννιάτικο δέντρο.

Μέ δυό βήματα πλησίασαν την βιτρίνα. Τό Χριστουγεννιάτικο δέντρο καταπράσινο μα συνάμα χιονισμένο άπλωνε τά βαρυφορτωμένα κλαδιά του ποδγερναν κάτω άπ' τά φανταχτερά στολίδια. Άσημένιες σφυρίκρες, κρυστάλλινα κουκλάκια, μικροσκοπικά τραίνα, λαμπερά άστέρια, όλα κρέμονται από τους κλώνους του. Στο πλάι ό "Άγιος Βασίλης, μιá θεόρατη κούκλα με λευκά γένια και κατακόκκινη κουκούλα, χαμογελά γλυκά. Γέρνει ό καυμένος ό "Αη Βασίλης κάτω από τό βάρος του σάκκου πουχει ριγμένο στη πλάτη και που ξεχειλίζει από παιχνίδια. Μά την αλήθεια βαρύ φορτίο, όμως τί χαρά θά σκορπίση στα παιδιά που

θά τὸ μοιραστοῦν. Κάθε παιχνίδι ὅσο μικρὸ κι' ἂν εἶναι θά κἀνη τὴν κάθε παιδικὴ καρδιά νὰ σκιρτήσῃ ἀπὸ ἓνα παράξενο καὶ καινούργιο αἴσθημα.

Τὰ δυὸ ἀδελφία κόλλησαν τὴν μπιτίτσα πάνω στὸ παγωμένο γυαλὶ τῆς βιτρίνας καὶ κύτταζαν, κύτταζαν...

Κύτταζαν σὰν σαστισμένα, σὰν θαμπωμένα ἀπὸ τὰ πλούσια παιχνίδια. Τὰ μάτια τοῦ μικροῦ κυττοῦσαν ἀχόρταγα ὅλα τὰ παιχνίδια. Ὅλα τὰ ἤθελε, ὅλα τὰ ἐπιθυμοῦσε.

Μὰ τὰ μάτια τῆς παιδούλας δὲν ἔβλεπαν παρά μονάχα ἓνα παιχνίδι, ἓνα μόνο. Μιά κουκλίτσα ξανθιά μὲ γαλανὰ μάτια, ντυμένη στὰ ροζ κρατῶντας ἓνα καλαθάκι μὲ λουλούδια στὸ δεξί τῆς χέρι. Θεέ μου, τί ὀμορφὴ πού ἦταν! Τὰ κοραλῆνια τῆς χειλᾶκια τὰ χώριζε ἓνα χαμόγελο καὶ τὸ γαλανὸ τῆς βλέμμα τοῦ κοριτσιοῦ.

Κι' ἐκεῖ μπροστὰ στὴ βιτρίνα ἡ παιδούλα ἔκλεισε γιὰ μιὰ στιγμή τὰ μάτια κι' ἔζησε γιὰ λίγο μέσα σ' ἓνα φευγαλέο κι' ἀπατηλὸ ὄνειρο πού τῆς ἔφερνε μιὰ ἀπροσδιόριστη χαρὰ. Θαρροῦσε πὼς ἡ κουκλίτσα ἔγινε δικιά τῆς. Θαρροῦσε πὼς τὴν κρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά, πὼς τῆς χάϊδευε τὰ μεταξένια ξανθὰ μαλλιά, πὼς τὴν φιλοῦσε στὰ ρόδινα μαγουλάκια. Ναί, ἡ κουκλίτσα ἦταν στὰ χέρια τῆς, ἦταν δικιά τῆς. Ἄλλοίμονο ὅμως! Αὐτὴ ἡ ἀγνωστὴ εὐτυχία δὲν βάσταξε παρά μονάχα μιὰ στιγμή... Ἐφήμερη καὶ σύντομη ὅπως ὅλα τὰ χρυσαφῆνια ὄνειρα χάθηκε κι' αὐτὴ μὲς τὸ χάος τῆς πραγματικότητας.

Κάποιος περαστικός, βιαστικός ὅπως ἦταν, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, σκούνητῆξε τὴ μικρὴ. Μιά ἀνατριχίλα σκέπεσε ὄλο τῆς τὸ κορμί, ἄνοιξε τὰ μάτια ξαναγυρίζοντας πάλι στὴν πραγματικότητα.

Σὰν φοβισμένη ἀπὸ αὐτὸ πού ὄνειρεύτηκε τράβηξε ἀπότομα τὸν

μικρὸ καὶ ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ κεῖ ὅπου ἡ φαντασία τῆς εἶχε παραδοθῆ σὲ μυθικὰ παλάτια. Μὲ ποιὸ δικαίωμα τάχα, αὐτὴ ἡ φτωχὴ, ὠνειρεύτηκε ἓνα Χριστουγεννιάτικο δῶρο; Μὲ ποιὸ δικαίωμα ἀναλογίστηκε ποτὲ πὼς ἡ ξανθιά κουκλίτσα θὰ γινόταν δική τῆς; Ἦταν φτωχιά. Δὲν ἦσαν σὰν τ' ἄλλα τὰ πλουσιοκόριτσα πού μποροῦσαν νὰ παίξουν καὶ νὰ ἔχουν παιχνίδια. Αὐτὴ, ἂν καὶ μικρὴ ἀκόμη, μόλις 12 χρόνων, δὲν ἤξερε τί θὰ πῆ παιχνίδι, τί θὰ πῆ ξενιοσιὰ. Ἀπὸ τὸ πρωτὶ ὡς τὸ βράδυ δούλευε γιὰτὶ ὁ πατέρας τῆς εἶχε πεθάνει. κι' ἡ μητέρα τῆς δὲν τᾶβγαζε μόνη τῆς πέρα στὰ ἔξοδα.

Ἄσυναίσθητα τὸ χέρι τῆς γλύστηρησε μὲς τὴ τσέπη τῆς. Μὰ, νά, μήπως αὐτὴ τὴ στιγμή δὲν ἦταν γεμάτη λεπτὰ; Καὶ μήπως σὰν ἤθελε δὲν μποροῦσε νὰ μπῆ μὲς τὸ κατάστημα καὶ ν' ἀγοράσῃ τὴν κουκλίτσα; Ποιὸς θὰ τὴν ἐμπόδιζε; Γιατὶ τᾶχα νὰ μὴν κἀνη κι' αὐτὴ ἓνα παιδιάστικο καπρίτσιο τῆς; Μήπως κι' αὐτὴ σὰν παιδί πού ἦταν δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ δοκιμάσῃ λίγη χαρὰ;

Ὅμως, ὄχι. Τὰ χρήματα αὐτὰ εἶχαν ἄλλο σκοπὸ. Δὲν ἔπρεπε νὰ τὰ σπαταλήσῃ γιὰ μιὰ παιδιάστικη ἐπιθυμία, γιὰ μιὰ ἐφήμερη χαρὰ, γιὰ μιὰ ἄψυχη κουκκλα. Ἄλλος ἦταν ὁ προορισμὸς τους. Τᾶχε μαζέψει μὲ χίλιες δυὸ οἰκονομίες, μὲ χίλιες δυὸ στερήσεις γιὰ ν' ἀγοράσῃ ἓνα χρήσιμο δῶρο στὴ μητέρα. Στὴ μητέρα αὐτὴ πού δούλευε ὑπεράνθρωπα, πού θυσιάζοταν, ἀρκεῖ νὰ δινε λίγη εὐτυχία στὰ δυὸ ἀγαπημένα τῆς παιδιά. Γι' αὐτὴν ἦσαν προορισμένα τὰ χρήματα. Θὰ τῆς ἀγόραζε ἓνα χοντρὸ μάλλινο παλτό, νὰ μὴν κρυώνῃ ἡ καὶ μενοῦλα ὅταν θὰ πῆγαινε νὰ ξενοδουλεῦῃ.

Πὼς μπόρεοε λοιπὸν νὰ παρασυρθῇ ἔστω καὶ γιὰ μιὰ στιγμή ἀπὸ μιὰ τέτοια σκέψη; Πὼς ἐπέτρεψε στὸν ἑαυτὸ τῆς νὰ λησμονήσῃ τὸ σκοπὸ

τῶν χρημάτων αὐτῶν; Ἄν καὶ μικρὴ στὰ χρόνια ἡ παιδούλα σκεπτόταν σὰν μεγάλη. Ἡ πάλῃ τῆς ζωῆς τὴν εἶχε πρόωρα ὠριμάσει.

Δυὸ δάκρυα κύλισαν ἀργὰ-ἀργὰ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς κι' ἔπεσαν πάνω πάνω στὴ φούστα τῆς κάνοντας ἓνα μεγάλο λεκέ.

Κρατῶντας πάντα τὸν ἀδελφὸ τῆς ἀπὸ τὸ χέρι μῆκε σ' ἓνα μαγαζὶ καὶ ζήτησε τὴν τιμὴ κάποιου παλτοῦ. Μὰ τὰ χρήματα ἦσαν πολὺ λιγοστά. Δὲν ἔφθαναν. Μὰ ἴσως ἄλλοῦ νάβρισκε κανένα πιὸ φθηνό.

Πῆγε σὲ πολλὰ μαγαζιά, μὰ οἱ τιμές ἦταν πάντα οἱ ἴδιες καὶ τὰ χρήματα ἦσαν πάντα λιγοστά.

Κι' ὅταν πιὰ τὰ δυὸ παιδιά κουρασμένα καὶ λυπημένα ἄφησαν τὸν κεντρικὸ δρόμο καὶ πῆραν τὸ στενὸ σοκκάκι πού θὰ τοὺς ἔφερνε στὸ φτωχικὸ τους, ὁ μικροῦλης ρώτησε τὴν ἀδελφὴ τῆς. —«Καὶ τώρα τί δῶρο

θά κάνουμε τῆς μαμᾶς;». —«Δὲν ξέρω Γιαννάκη. Τίποτα.... Καὶ σφίγγοντας τὸ χέρι του πρόσθεσε «Πᾶμε πιὸ γρήγορα».

Σὰν ἔφθασαν στὸ σπίτι ἡ πόρτα ἦταν μισάνοιχτη. Τὴν σπρώξαν ἀπότομα.... Ἡ μητέρα ἦταν ὄρθια μπροστὰ στὸ παράθυρο καὶ τὰ περίμενε. Μόλις τὰ εἶδε νὰ μπαίνουν ἄπλωσε τὰ χέρια γιὰ νὰ τὰ ὑποδεχθῇ.

Μὲ μιὰς τὰ δυὸ παιδιά ρίχτηκαν μὲς τὴν ἀγκαλιά τῆς καὶ ὡς μόνη ἀμοιβὴ τῶν κόπων, ὡς μόνον ἀντάλλαγμα τῶν θυσιῶν τῆς, ὡς μόνον Χριστουγεννιάτικο δῶρο τῆς ἔδωσαν ἀπὸ ἓνα ἀγνὸ φιλή, σύμβολο τῆς ἀνεξάντλητης καὶ τρυφερῆς ἀγάπης τῆς ἀθώας παιδικῆς του καρδιάς.

Ποιὸς θὰ ἀμφισβήτησῃ πὼς τὸ δῶρο αὐτὸ δὲν ἦταν γιὰ τὴν μητέρα τὸ πιὸ καλὸ, τὸ πιὸ ὠραῖο, μὰ καὶ τὸ πιὸ πολῦτιμο;

ΜΑΙΡΗ ΚΥΤΡΙΛΑΚΗ

ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ

Φυγάδες μιὰς εἰμαρμένης
κάποιου ριζικοῦ πού φύτρωσε στὴ πλάση
μιὰς χίμαιρας κυνηγητὲς
στὴν ἄγια τούτη βιάση,
ξεκίνησαν καὶ ξεκινοῦν
φουριάτοι σπᾶν τὰ τεῖχη
τῆς θέλησης, καὶ νικητὲς
ἀδράζουνε τὴ τύχη!

Μιά δρᾶκα στὴν Ἀργῶ παιδιῶν
σ' ἐνὸς χρησμοῦ τὴ ρήτρα
ὑπάκουσαν τὴ διαταγὴ
κι' ἐδόξασαν μιὰ φύτρα
στῆς θέλησῆς τους τ' ὄνομα
καὶ ἀπ' τὴς Συμπληγάδες
γεροὶ ἐβγήκαν κι' ἀφθαρτοὶ
σωστοὶ ἀγωνιστᾶδες!

Ἐκεῖνοι ἄστρο κι' ὁδηγὸ
ἐν' ἄσπρο περιστέρι
εἶχαν, κι' ἐμεῖς θεὸ νᾶχουμε
ἓνα σωστό του ταῖρι
τὸ ἴδιο βλέμμα, τὴν Ἀργῶ,
τὴ θέληση προστάτη
κι' ἀγωνιστὲς θεὸ νᾶχουμε
τὴ Πίστη παραστάτη!

Κ. Γ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ

«ΡΟΣΜΕΡΣΧΟΛΜ»

Τὸ Ρόσμερσχολμ εἶναι ἓνα μεστὸ δημιουργημα, μιὰ δημιουργικὴ σύνθεση ἀπὸ ἀνθρώπινες ζωές.—Ὅπως ἄλλωστε πρέπει νὰναι κάθε ἔργο γιὰ νὰ ὀνομαστῆι μεγάλο κι' ἀντάξιό του κοινωνικοῦ σκοποῦ πού ἐπιδιώκει.

Γραμμμένο καὶ τοῦτο μὲ τὴ γνωστὴ μαχητικὴ διάθεση τοῦ Ίψεν, ρίχνει ἓνα ἀμείλικτο φῶς στὴν ὀμιχλώδη κι' ἀμφίβολη ἠθικὴ ἀφετηρία τῶν καθιερωμένων ἀξιών καὶ γυμνώνοντας τὴν κοινωνία ἀπ' τὰ πλαστά της ἐνδύματα, μαστιγώνει κάθε ἰδιοτελὴ καὶ μικρόψυχη πρόθεση, πού θάθελε καὶ θὰ μπορούσε νὰ φέρει ἐμπόδιο στὸ ἀναμορφωτικὸ ἔργο. Τὰ πλάσματά του, ἔχουν ζωὴ, καὶ ὑπόσταση καὶ ἡ γνωριμία μας μαζί τους εἶναι οὐσιαστικὴ. Ἐκπροσωποῦνται ἀπὸ τὸν πρῶτον πάστορα Ρόσμερ ἰδιοκίτη τοῦ Ρόσμερσχολμ, ὅπου μένουν ἀκόμα ἡ δεσποινίδα Ρεβέκκα Βέστ καὶ ἡ οἰκονόμος Μαντάμ "Ἐλσεθ ἀπὸ τὸν καθηγητὴ Κρόλλ κουνιάδο τοῦ πάστορα καὶ ἔκπρόσωπο τῆς συντηρητικῆς νοοτροπίας, τὸν Οὐλρικ Μπρέντελ παλῆδ δάσκαλο τοῦ Ρόσμερ καὶ τὸν Πέτερ Μόρτενσγκορντ, διευθυντὴ τῆς ριζοσπαστικῆς ἔφημερίδας «ὁ Φάρος». Ἀλλὰ θαρρῶ πὼς ξεχάσαμε καὶ κάτι ἄλλο· τὸ Ρόσμερσχολμ, τὸ παλῆδ ἀρχοντικὸ ὑποστατικὸ, πού συμβολίζει τὸ σκοτεινὸ ὄγκο τῆς παραδόσεως καὶ τοῦ παρελθόντος. "Ἐχει κι' αὐτὸ ὑπόσταση.

Ὁ πάστωρ Ρόσμερ εἶναι ἓνα ἀγνὸ κράμα ἀπὸ ἀρετὴ, ὄνειρο κι' ἀδυναμία. Ἐνας ἄνθρωπος πού μπόρεσε νὰ δεῖ μὲσα ἀπ' τὸ σκοτάδι ὅπου βρισκόταν κλεισμένος, πού θέλησε νὰ ταχθεῖ μὲ τίς δυνάμεις τοῦ φωτός καὶ ν' ἀφοσιωθεῖ στὸ μεγάλο ἔργο τοῦ ἐξευγενισμοῦ τῶν ἀνθρώπων ψυχῶν. Ἐνας ἄνθρωπος πού εἶχε τὴν ψυχικὴν εἰλικρίνεια νὰ ἀπαρνηθεῖ τὴ θρησκεία του γιὰ νὰ πιστέψῃ στὸ ἰδανικὸ του. Εἶναι «ὁ διαλεχτὸς τῆς ἀρνήσεως κι' ἀκριβογίδος τῆς πίστεως». Τὸ

κῆρυγμά του εἶναι Χαρὰ κι' Ἀγάπη. Ἀπαντιέται λοιπὸν μὲ τὸ Χριστό, —αὐτὸν πού ἀρνήθηκε— στὸ μεγάλο Μονοπάτι πού ὀδηγεῖ στὴν Ἐκπλήρωση. Ἐξακολουθεῖ νὰ θέλει· μὰ εἶναι ἀδύναμος. Θέλει καὶ δὲν μπορεῖ· ἔχει χάσει τὴν πίστη του. Ὁ καθηγητὴς Κρόλλ, τέλεια ἀντίθεση τοῦ πάστορα Ρόσμερ, εἶναι ἓνας μικρόψυχος ἀνθρωπάκος. Ἐνας ἀπ' τοὺς πολλοὺς ἐκείνους ἀστοῦς πού νομίζουν ὅτι λαὸς σημαίνει δοῦρκος, πού παραδέχονται τὴν ἀνισότητά σὰν καθιερωμένη ἀξία καὶ θεωροῦν τὴν Ἀρνήση σὰν ὑστερόβουλη ἀποδέσμευση ἀπὸ τίς ἠθικὰς ἀλήθειες. Κάθε του ἐπιχείρημα πού προσπαθεῖ νὰ υποστηρίξει τὴν συντηρητικὴ νοοτροπία εἶναι καὶ ὑπολογισμένο καὶ προσωπικὸ συμφέρον. Ὁ Ίψεν τὸν φέρνει σὲ σύγκρουση μὲ τὸν Πέτερ Μόρτενσγκορντ, διευθυντὴ μιᾶς ριζοσπαστικῆς ἔφημερίδας, ἴσως γιὰ νὰ δείξῃ τὴν ἐσωτερικὴ ὁμοιότητα πού ὑπάρχει πίσω ἀπὸ τὴν φαινομενικὴ διαφορά τους. Ὁ ἓνας πρεσβεύει ἐντελῶς ἀντίθετες ἀπόψεις ἀπ' τὸν ἄλλον, πολεμῶντας μὲ λύσσα ἀνάμεσά τους. Τυχαίνει νὰ εἶναι αὐτοὶ οἱ ἡγέτες τῆς πολιτικῆς κίνησεως. Κι' ἐνῶ ὁ Κρόλλ ἀνάξιος νὰ νοιώσει τὸ μεγαλεῖο τῆς πράξεως τοῦ Ρόσμερ τὸν ἐγκαταλείπει μὲ ἀπειλές, ὁ Μόρτενσγκορντ, ὁ ἄνθρωπος «πού ζεῖ τὴ ζωὴ του χωρὶς ἰδανικά», τὸν ἐκμεταλλεῖται τακτικὰ καὶ χρησιμοποιοῖ γιὰ ἰδιοτελεῖς σκοποὺς τῆς ὀνομα τοῦ Ρόσμερ καὶ τὸ ἰδανικὸ του. Κι' οἱ δυὸ τοῦτοι τύποι δέχονται κατὰμουτρα τὸ μαστίγιό του φορέα τῆς Ἀλήθειας.

Ὁ Οὐλρικ Μπρέντελ εἶναι ἓνας μεγαλοφυῆς χρεωκοπημένος τοῦ πνεύματος ἓνας ποιητὴς πού θάχει τὴν αὐταπάρνηση νὰ προσφέρει τὰ ἀμόλυτα ἰδανικά του στὸ δωμὸ τῆς Ἀπολύτρωσεως, πού ἡ ἀπογνωσμένη του διάνοια θὰ διαπιστώσει θλιβερά πὼς καὶ τὰ ἰδανικά ἀκόμα δὲν μπο-

ροῦν νὰ σταθοῦν ἐνάντια στὸ χρόνο καὶ στὴν ἀνθρώπινη μικρότητα. Ὁ Οὐλρικ Μπρέντελ θὰ φτάσει νὰ πῆ μιὰ τραγικὴ φράση· θὰ ζητήσῃ ἀπ' τὸν Ρόσμερ, πού προσφέρθηκε νὰ τὸν βοηθήσει, νὰ τοῦ δανίσει ἂν μπορεῖ μερικὰ μετὰ χειρισμένα Ἰδανικά στὴ θέση τῶν χαμένων δικῶν του. Δὲν ὑπάρχει πιά γι' αὐτὸν οὔτε ἀκατάλυτη Πίστη οὔτε Ἀλήθεια. Καὶ πικρὰ θὰ προφητέψῃ ἀκόμα, πῶς ἡ ζωὴ τοῦ Μέλλοντος θ' ἀνήκει στὸν Πέτερ Μόρτενσγκορντ στὸν ἄνθρωπο δηλ. πού ζεῖ τὴ ζωὴ χωρὶς Ἰδανικά κι' αὐτὸ, γιὰ τὸν χρεωκοπημένο πιά Μπρέντελ, εἶναι τὸ μυστικὸ τῆς ἐνέργειας καὶ τῆς ἐπιτυχίας.

Ἡ Μαντάμ "Ἐλσεθ εἶναι ἡ ἔκφραση τῆς ἀπλῆς ἢ καλύτερα τῆς ἀπλοϊκῆς σκέψεως.

Ἡ πιὸ περίπλοκη ψυχογραφία στὸ «Ρόσμερσχολμ» εἶναι ἡ Ρεβέκκα Βέστ, πού ἀπὸ ἐγωϊστικὴ ἀγάπη στὸν Ρόσμερ ἔπεισε τὴν ἀνῆμπορη σωματικὰ καὶ πνευματικὰ γυναίκα του, τὴ Μπεάτα, νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴ ζωὴ γιὰ ν' ἀφήσει στὸν ἄντρα της ἀνοιχτὸ τὸ δρόμο τῆς λύτρωσεως καὶ τῆς εὐτυχίας.

Ἡ Μπεάτα ὑπάρχοντας ἦταν ἓνας τυραννικὸς μὰ καὶ σεβαστὸς δεσμὸς τοῦ Ρόσμερ μὲ τὸ σκοτεινὸ Ρόσμερσχαμ. Ἐπρεπε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴ μέση γιὰ νὰ μπορέσει ἐκεῖνος νὰ δεῖ καὶ νὰ πράξῃ. Τότε σιμὰ του θὰ στεκόταν κι' αὐτὴ, ἡ Ρεβέκκα Βέστ. Ἐτσι στοχαζόταν. Καὶ τὸ κατόρθωσε παίζοντας ἓνα διπρόσωπο παιχνίδι. Ἡ Μπεάτα ρίχτηκε στὸ ρεῦμα τοῦ Μύλου, προσφέροντας μὲ τὸ θάνατό της τὴ ζωὴ στὸ Ρόσμερ καθὼς νόμιζε. Ἡ Ρεβέκκα νικούσε. Στὸ τέλος ἔμεινε ἡ ἀνάγκη τὴν πιέζει ν' ἀποκαλυφτεῖ καὶ ὁμολογῆι τὴν πλεκτηνὴ της στὸν Κρόλλ καὶ στὸν Ρόσμερ. Ὁ καθηγητὴς ἀδράχνει τὴν εὐκαιρία γιὰ νὰ δηλητηριάσει τὸν πάστορα, πού εἶχε πιστέψῃ κι' ἀγαπήσῃ τὴ Ρεβέκκα, κι' ὁ Ρόσμερ κλονίζεται ὄλο καὶ πιότερο ὡς ὅτου παύει πιά νὰ πιστεύει στὸν ἑαυτό του. Στὴν ἀπελπιστικὴ τούτη στιγμή φέγγουν σὰ λαμπάδα παρηγορίας τὰ λόγια τῆς Ρεβέκκας

πρὸς τὸν Ρόσμερ, ὅταν αὐτὴ τὸν βεβαιώνει πὼς τὸ κῆρυγμά του βρῆκε κι' ὅλας γόνιμη ἀπήχηση, πὼς μιὰ ψυχὴ, ἡ δικὴ της ψυχὴ, ἔχει ἐξευγενιστεῖ κοντὰ του. Ἀκριβότατο τίμημα γιὰ νὰ πιστέψῃ τὰ λόγια τῆς ὁ Ρόσμερ τῆς ζητάει ν' ἀκολουθήσῃ τὸ δρόμο τῆς Μπεάτας. Κι' ὅταν λαβαίνει τὴ θαρρετὴ ἀπόκριση τότε πιά μὲ τὴν ψυχὴ χαρούμενη, τὴν ἀκολουθεῖ θαρρώντας πὼς ὁ μόνος δρόμος πού τοῦ μένει, εἶν' αὐτὸς πού ὀδηγεῖ, στὸ ρέμα τοῦ Μόλου. Ὁ ἀπόστατος Ρόσμερ κι' ἡ ἐξευγενισμένη Ρεβέκκα, χάνονται μαζί μὲ σκοποὺς κι' ὄνειρα στὸ ὀρμητικὸ ρέμα.

Ἡ φυσικὴ μας ἀντίδραση ἐμᾶς τῶν νέων στὸ Ρόσμερσχομ πρέπει νὰναι ἡ στερῆση τῆς Πίστεως μας.

Ἡ ἐκτέλεση ἦταν πάρα πολὺ καλὴ. Ὁ Κούν, ὁ Καλλέργης κι' ὁ Διαμαντόπουλος ἔπαιξαν περιφρημα κι' ἐνσάρκωσαν θαυμαστά· τὸν πάστορα Ρόσμερ, τὸν καθηγητὴ Κρόλλ καὶ τὸν Οὐλρικ Μπρέντελ. Ἡ Ἀλένα Μαζαράκη ἐρμήνευσε μὲ καλλιτεχνικὴ πνοὴ τὸν δυσκολώτατο ρόλο τῆς Ρεβέκκας. (Ἴσως ὅμως νὰ μὴν ἦταν ὁ ρόλος πού ταίριαζε στὴν ἰδιοσυγκρασία της κι' ἔτσι νὰ τὴν ἔδραψε ἡ σύγκριση μὲ τὴν ἀνάμνηση τῆς θαυμασίας τοῦ Ἑλένης Χατζηαργύρη πούχε ἐρμηνέψῃ πέρσυ τὴν ἰψενικὴ ἡρωίδα). Πολὺ καλὴ ἡ Βάσω Μεταξά στὸ ρόλο τῆς Μαντάμ "Ἐλσεθ καὶ μέτριος ὁ Χ. Πλακούδης —ὁ ἴδιος πού στὴν «Ἀγριόπαπια» ἦταν σωστὴ ἀποκάλυψη— στὸ ρόλο τοῦ Πέτερ Μόρτενσγκορντ.

ΚΩΣΤΗΣ ΝΕΧΑΛΙΩΤΗΣ

Υ. Γ. Στὴ κριτικὴ τῶν «Βρυκολάκων» τυπώθηκε ἀπὸ ἀβλεψία τοῦ διορθωτῆ στὴ δεύτερη στήλη τῆς σελίδας πὼς τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ "Ὄσβάλντ ἦταν «λίγο ἥλιο, λίγο ἥλιο» λάθος! Ἡ συμβατικὴ αὐτὴ διατύπωση τοῦ ἥρωα τοῦ Ίψεν εἶναι ἀδικαιολόγητη. Ὁ "Ὄσβάλντ δὲν ἤθελε λίγο ἥλιο ἤθελε τὸν ἥλιο.

Κ. Ν.

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΣΜΙΚΗ ΑΡΧΗ

Μετάφραση από το βιβλίο «AUGUSTE COMTE», του Wilhelm Ostwald

Πώς είναι δυνατόν να δημιουργήσουμε συνθετικές ή οργανικές ιδέες οι οποίες μπορούν να εξυπηρετήσουν την πραγματική πρόοδο της κοινωνίας; Η απάντηση είναι, ότι πρέπει να διακρίνουμε έντελως δύο εργασίες και σε μιὰ δεδομένη κατάσταση της εξέλιξης τους να τις ξεχωρίσουμε, δηλαδή απ' τὴ μιὰ μεριά τὴν δημιουργία τῶν βασικῶν καὶ γενικῶν ἰδεῶν καὶ απ' τὴν ἄλλη τὴν μεταφορά τους στὴν κοινωνικὴ πραγματικότητα. Αὐτὸς ὁ χωρισμὸς τῶν δύο πεδίων τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς κοσμικῆς δυνάμεως βρῆκε τὴν πλήρη του πραγματοποίηση στὸ παλαιὸ φεουδαλικὸ σύστημα, πού διατηρήθηκε σταθερὸ περισσότερο ἀπὸ χίλια χρόνια. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς τότε δὲν ὑπῆρχε ἄλλη φιλοσοφία καὶ ἐπιστῆμη ἐκτὸς απ' τὴν θρησκεία, γι' αὐτὸ βρίσκουμε τὶς πνευματικὲς λειτουργίες συγκεντρωμένες καὶ οργανωμένες ἀπὸ τὸν κλῆρο, ἐνῶ ἡ κοσμικὴ ἐξουσία καὶ διοίκηση πέρνει τὶς βασικὲς τῆς ἰδέας ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴν αὐθεντία, ἐπειδὴ γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸ τὶς εἶχαν προετοιμάσει οἱ πνευματικὲς δυνάμεις.

Μὲ τὴν ἐμφάνιση τῆς κριτικῆς περιόδου αὐτὸς ὁ σκόπιμος καὶ εὐλογημένος διχασμὸς τῶν λειτουργιῶν κατεστράφη. Καὶ ἀνέθεσαν στοὺς πρακτικοὺς πολιτικοὺς τὴν ἐργασία, νὰ παράγουν μόνοι τους τὶς βασικὲς οργανικὲς ἰδέες γιὰ τὴν κοινωνικὴ ἐξέλιξη. Ἔτσι κατάντησε ὥστε κάτω ἀπὸ τὴν περιοριστικὴ ἐπίδραση τῆς καθημερινῆς ἐργασίας, τῶν διπλωματῶν καὶ διοικητικῶν ὑπαλλήλων, οἱ οργανωτικὲς ἰδέες νὰ μείνουν ἀνεπαρκεῖς, ὥστε νὰ λείψουν ἐντελῶς ἀπὸ τὸν σύγχρονο πολιτικὸ οἱ γενικὲς συνεκτικὲς ἀρχές, σύμφωνα μὲ

τὶς ὁποῖες θὰ μπορούσε νὰ πραγματοποιήσει κάθε μερικὴ ἐνέργειά του. Εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητο νὰ χωρίσουμε τὶς διάφορες λειτουργίες, γιὰ νὰ ἐξυψώσουμε ἀνάλογα τὸ γενικὸ ἀποτέλεσμα. Πρέπει, μὲ ἄλλα λόγια, νὰ οργανώσουμε ἕνα σῶμα, πού θὰ ἀσχολεῖται νὰ βρῆσκῃ τέτοιες γενικὲς καὶ θεμελιώδεις ἀρχές, πού νὰ μπορῆ κάτω ἀπὸ τὴ διεύθυνσί τους νὰ πραγματοποιηῆ ἡ καινούργια κοινωνία τὴν πρόοδό της.

Στὴν ἐρώτηση ἀπὸ πού πρέπει νὰ προέλθουν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, σύμφωνα μὲ ὅσα εἴπαμε, ἡ ἀπάντηση ἔρχεται μόνη της. Κάθε πρόοδος τοῦ πολιτισμοῦ χαρακτηρίζεται μὲ τὴν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης. Καὶ μόνο τὸ γεγονός ὅτι ἡ κοινωνιολογία, σὰν ἐπιστῆμη δὲν ὑπάρχει ἀκόμα, ὀφείλεται, στὸ ὅτι σήμερα οἱ γενικὲς σκέψεις, γιὰ τὶς ὁποῖες μιλάμε, δὲν συγκεντρώνονται σὲ μιὰ κανονικὴ λειτουργία. Στὶς ἀπλούστερες ἐπιστήμες δημιουργοῦνται σύμφωνα μὲ ὠρισμένους κανόνες οἱ γενικὲς αὐτὲς ἰδέες καὶ οἱ σοφοὶ καὶ οἱ ἐρευνηταὶ ὄλων τῶν χωρῶν συνεργάζονται ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἐθνικότητά τους, γιὰ νὰ ἐρευνήσουν καὶ νὰ παρουσιάσουν τέτοιες σκέψεις καὶ γιὰ ν' ἀναπτύξουν τὶς πολλαπλὲς ἐφαρμογές τους. Ἐπομένως, κατ' ἀρχὴν θὰ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ στηρίξουμε τὶς ἐπιστημονικὲς βάσεις τῆς κοινωνικῆς ἀνάπτυξης τοῦ πολιτισμοῦ, μὲ κάποια ἀντικειμενικὴ καὶ γενικὴ ἔρευνα. Σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχές πού, μὲ τὴν παραπάνω ἐξέταση, ἔχουν βρεθῆ, πρέπει οἱ ἐφαρμογές νὰ γίνουν στὸ παρὼν καὶ οἱ ὁποῖες θὰ διακρίνονται τόσο ἀκριβέστερα καὶ πιὸ καθωρισμένα, ὅσο οἱ γενικοὶ νόμοι τῆς κοινωνικῆς ἀνάπτυξης πού θὰ ἔ-

ΜΕΡΙΑΣΤΕ ΝΑ ΔΙΑΒΟΥΜΕ

Καιρὸς πιά νὰ το νοιώσετε, μεριάστε νὰ διαβούμε, ὅποιοι κι' ἂν εἴστε, φίλοι, οχτροί, προγόνοι κ' ἐπιγόνοι, το τέρμα σας το φτάσατε, καὶ τώρα ξεκινούμε, γιὰ μας ὁ δρόμος αρχινάει, ὅπου γιὰ σας τελειώνει.

Χολὴ δὲν ἔχει ὁ λόγος μας, φωνὴ δὲν εἶν' χαλάστρα, κ' εμεῖς απ' ἄλλους κάποτε θὰ παραμεριστούμε, εἶν' ἡ φωνὴ μας δίκαιη, κ' εἶν' ἡ φωνὴ μας πλάστρα, κ' ἐλπίδας εἶναι μῆνυμα' μεριάστε, νὰ διαβούμε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ

χουν βρεθῆ, ἀνταποκρίνονται πιὸ πολὺ καὶ ἀπὸ περισσότερες πλευρὲς στὴν πραγματικότητα. Ἄλλὰ ἐδῶ δὲν πρέπει νὰ ἐννοοῦμε ἐκείνους τοὺς ἐρευνητὲς καὶ τοὺς σοφοὺς πού τακτοποιοῦν σύμφωνα μὲ μιὰ ἀπλὴ πολυμάθεια καὶ μὲ ἕναν οἰονδήποτε ἐξωτερικὸ τρόπο, τὸ πρόχειρο συσῶρευμα τῶν γνώσεών τους, ἀλλὰ μόνο τοὺς θετικοὺς ἐρευνητὲς οἱ ὁποῖοι διατυπώνουν πραγματικοὺς γεγονότα ἔρχονται σὲ ἀμοιβαία συνάφεια.

Ἐδῶ λοιπὸν παρουσιάζεται μιὰ σκέψη, πού διατυπώθηκε ἐπανειλημένα καὶ ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν Saint-Simon, ὅτι δηλαδή ἡ πρόβλεψη τοῦ μέλλοντος εἶναι δυνατὴ μόνο μὲ τὸν ἐξῆς τρόπο, νὰ ἐρευνήσῃ κανεὶς ἐπι-

στημονικὰ τοὺς νόμους τῶν γεγονότων πού ἐξετάζονται καὶ ἀπὸ αὐτοὺς μετὰ νὰ κατασκευάσῃ τὸ μέλλον, ἐπὶ τῆ βάσει τῶν σχέσεων μιᾶς δοσμένης στιγμῆς. Οἱ ἐρευνητὲς λοιπὸν εἶναι οἱ μόνοι ἄνθρωποι πού ἔχουν τὴν ἰκανότητα νὰ κάμουν δυνατὴ μιὰ πραγματικὰ θετικὴ πολιτικὴ, βρίσκοντας τὶς ἐπιστημονικὲς βάσεις γι' αὐτό. Εἶναι συγχρόνως οἱ μόνοι σήμερα, πού ἔχουν τὸ ἀπαραίτητο κύρος. Γιατὶ τὰ συμπεράσματα τῆς ἐπιστήμης γίνονται ἀποδεκτὰ ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπη ἀνθρωπότητα, σὰν ἀξιόπιστα καὶ ἀναμφισβήτητα, ἔστω καὶ ἂν ἀκόμα ὁ κάθε ἄνθρωπος δὲν τὰ ἔχει προσωπικὰ ἐρευνήσει.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ε. ΦΕΡΑΛΛΗΣ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

«Καί τὰ ἔθνη θέλουσιν ἔλθεῖ εἰς τὸ φῶς σου
καὶ οἱ βασιλεῖς εἰς τὴν λάμπειν τῆς ἀνατολῆς σου»

Ἦσαϊας (ΚΕΦ. Ε΄.)

Ἡ ψυχὴ μας ἦταν καμωμένη ἀπὸ
κρουστάλλια πάγου.

Ἐκεῖ στοὺς παγωμένους τοίχους
τῆς μόνωσης τριγύριζαν οἱ σκιῆς μὲ
τὰ σκυφτὰ κεφάλια.

Λατρεύουμε θεοὺς ποὺ μοίραζαν
χρυσοπόρφυρα ἰδανικά.

Εἴμαστε ἀκόμα γδυτοί, καὶ τὰ κόκ-
καλά μας στρίγγιζαν στὸ ψυχρὸ ἀ-
γέρι τῆς χιονάτης οὐτοπίας.

Κρυώνουμε ὅμως καὶ ζεσταίναμε
τὰ ξυλιασμένα δάχτυλά μας σὲ μιὰ
ψευδαίστηση ζέστας, ποὺ σκόρπαγαν
τ' ἀναφτα κεριά τῆς ψυχῆς μας.

Τὶ ἀπατηλὴ ζεστασιά.
Κρυώνουμε ὅλοι μας, κι' αὐτὸ μᾶς
ζέσταινε.

Τότε εἶδαμε τὸ Ἀστέρι.

Ἦρθες ἐσὺ καὶ μᾶς τῶδειξες.

Ἦξαιρες τότε καλὰ νὰ διαβάξεις
τὸ βιβλίον τοῦ ἀστρένιου οὐρανοῦ.

Ἦξαιρες ἕνα-ἕνα ὅλα τ' ἀστέρια.
Κάποιος μάγος τῆς Ἀνατολῆς σου
τᾶχε μάθει.

Εἶδα, τὴν ἐλπιδοφόρα καμπύλη τοῦ
ξυλιασμένου βραχιονά σου.

Εἶδα μιὰ λάμπη ἀνάτασης στὰ ξε-
κουρντισμένα βιολιὰ τῶν ματιῶν σου.

Ἄκουσα τὸ μεγαλεῖο ποῦκρυβε ἡ
ἄδολη φωνή σου.

Καὶ πίστεψα.

Πίστεψα στὰ λευκὰ περιστέρια
ποῦκρυβες μέσα σου.

Πίστεψα στὰ χελιδόνια τῶν μα-
τιῶν σου.

Στὴ μαρμαρυγὴ τοῦ στήθους σου...

Ἀπόψε εἶναι μέρα σπουδαῖα.

Σ' ἔβλεπα ὅμως ποὺ κρύωνες.

Εἶχα δυὸ κουρέλια γιὰ ὑποδήμα-
τα, ποῦταν κυλισμένη στὴ λάσπη
τῆς ἀδιαφορίας.

Δὲν εἶχα μάθει νὰ δίνω τὸ ἕνα κι'
ἔβλεπα στὰ φλογερὰ μάτια σου νὰ

διαγράφονται τόξα ἀπατηλῶν ἀνα-
μνήσεων, θωρῶντας τὰ πρισμένα δά-
χτυλα τῶν χυτῶν κνημῶν σου.

Τὸ Ἀστέρι ὅμως μᾶς ἔγνεψε.

Καὶ ξεκινήσαμε, ἔμεῖς, οἱ φτωχοί,
οἱ ξυλιασμένοι ἀνθρώποι τοῦ Βορρᾶ
νὰ θερμάνουμε τὴν ψυχὴ μας. σὲ μιὰ
ζεστασιά πρωτοφανέρωτη τοῦ Νότου.

Εἶπες λόγια μεγάλα.

Εἶπες πὼς σήμερα γεννιέται τὸ
Φῶς, ἡ Ἀλήθεια, ἡ Λύτρωση.

Καὶ ξεκινήσαμε ἔμεῖς οἱ ξυλιασμέ-
νοι ἀνθρώποι τοῦ Βορρᾶ νὰ προῦπαν-
τήσωμε τὴν Εὐτυχία, τὴ χαρὰ, στὴ
χώρα ποὺ βγαίνει ἕνα τέτοιο ἀστέρι.

Καὶ ξεκινήσαμε ἔμεῖς οἱ ἀνθρώποι
τοῦ Βορρᾶ, νὰ μάθουμε νὰ συλλα-
βίζουμε στὸ λευκὸ ἀλφαβητάρι τῆς
Ἀγάπης.

Οἱ στέπες τῆς Ἀραβίας εἶναι πο-
λὺ πλατειῆς, πλατειῆς καὶ ἀπέραντες.

Ὅμως ἔμας δὲ μᾶς νοιάζει.

Γενόμεστε τὸ ἀστρένιο φῶς στὶς
ἀνοιχτὲς παλάμες τῆς ἡδονικῆς προσ-
μονῆς.

Νοιώθουμε τὸ Μαγικὸ Ἀστέρι μὲ
τὶς πρασινωπὲς ἀνταύγειες νὰ μᾶς
ἀγκαλιάζει προστατευτικά.

Χαμογελάμε.

Ὅλα χαμογελοῦν ἀπόψε.

—Τὶ θὰ πεῖ ἀγάπη; ρώτησα.

Κύτταγες τὸ Ἀστέρι, νὰ παιγνιδί-
ζει τὸ φῶς του στὰ φεγγαρίσια πλο-
κάμια τῶν μαλλιών σου.

Τὶ θὰ πεῖ ἀγάπη;

Κούνησαν τοὺς ὤμους τους μ' ἀ-
διαφορία.

Κι' ὅλα χαμογέλαγαν στὴν πλάση.

Ἐσὺ, τὸ Ἀστέρι ἢ νύχτα.

—Γασπάρ, Βαλτάσαρ, Μελχίोर.

Φώναξες μ' ἀλλόκοτη φωνὴ σὲ τρία
καραβάνια.

Τρεῖς γραμμὲς ποὺ σπάναν τὴν ἐ-
ρμηνικὴ μονοτονία.

Χάρηκα καὶ γὼ καὶ φώναξα μ' ὀ-
λη τὴν καρδ' ἄ μου.

—Γασπάρ, Βαλτάσαρ, Μελχίोर.

Μὲ ρώτησες ἂν τοὺς γνωρίζω.

—Ὅχι, ἀπάντησα.

Σὲ ρώτησα ἂν τοὺς γνωρίζεις.

—Ὅχι, ἀπάντησες.

Ἀρκέστηκα σ' αὐτό, καὶ ἄφησα
τὰ χεῖλια σου νὰ μὲ φυσῆξουν στὰ
μάτια ποῦξαν χωθεῖ δυὸ παραστρα-
τημένα ἀστέρια τ' οὐρανοῦ.

Κομίζουν, Σμύρνα, Χρυσὸ καὶ Λι-
βάνι καὶ πάνε νὰ προσκυνήσουν Κά-
ποιον ποὺ γεννιέται.

Τοὺς ὀδηγᾷ κι' αὐτοὺς τ' Ἀστέρι.

Κι' ὅλοι σὰ μιὰ φωνὴ βοήσαμε.

—Γασπάρ, Βαλτάσαρ, Μελχίोर.

Ἀπ' τὰ караβάνια μᾶς ἄκουσαν,
κι' οἱ ἀραπάδες οἱ δοῦλοι ὑψώσαν
τὰ χέρια καὶ δεήθηκαν.

—Γασπάρ, Βαλτάσαρ, Μελχίोर.

Ἰερουσαλήμ.

Κάστρα, πύργοι, παλάτια καὶ μαρ-
μαρένιοι θόλοι.

Τὸν ξαίρεις τὸν Ἠρώδη;

Φοράει χρυσοκέντητη πορφύρα καὶ
τὸ καλλίτερο στέμμα τῆς Ἀραβίας.

Εἶναι μεγάλος βασιλεὺς.

Ἀλλὰ τί νὰ τὸν κάνεις. Βλέπεις
στὴ ζωὴ τόσοσους Ἠρώδηδες νὰ δια-
βαίνουν στὸ πλάϊ σου χωρὶς πορφύ-
ρες καὶ στέμματα, χωρὶς τίτλους βα-
σιλικούς.

Ἄς τ' ἀφήσουμε ὅμως αὐτά.

Δὲς τὴν Αὐγὴ ποὺ πηδάει στὴν ἐ-
πιφάνεια διαμαντένιων νερῶν σὰ νὰ
χορεύει στὸν ἔρχομὸ μιᾶς λύτρωσης
καὶ στὸ διωγμὸ τῆς Ἀρνησης καὶ
τοῦ Μίσους.

Ἄκου τίς καμπάνες ποὺ ἤχουν,
πάνω σὲ περιστέρια νέφη ἀγνῶν
ναῶν στὴ λειτουργία τῆς Ἀγάπης.

Ἀκροάσου τίς φωνὲς τῶν Ἀγγέ-

λων νὰ δοξολογοῦν τὴν Ἀλήθεια καὶ
τὸ Φῶς ποὺ γεννιοῦνται ἀπόψε μαζί.

Ἐμεῖς τί θὰ κάνουμε.

Κλείσε τὴν ὄραση στὴ μενεξεδένια
ὕψη τῶν ματόκλαδῶν σου.

Ἔψωσε τὰ χέρια καὶ πὲς μαζί μου,
γονατιστὴ, χωρὶς τυμπανοκρουσίες.

—Κύριε ἡμῶν...

Ἡ πορεία τοῦ Ἀστρου σταμάτησε
πάνω ἀπὸ μιὰν ἀσημαντὴ σπηλιά.

Μιὰ σπηλιά στὴ Βηθλεέμ.

Τὸ Ἀστέρι σταμάτησε.

Πλησίασε, ἀκριβὴ μου, τὸ κοπάδι
τῶν αἰγῶν τῆς ἐβένινης κόμης σου.

Ἄνοιξε τὸ στόμα καὶ θαύμασε, νὰ
κατεβοῦν τὰ λευκὰ κοπάδια τῶν
προβάτων, ἀπ' τὰ μαργαριταρένια
δόντια σου.

Ἀλήθεια εἶσαι ὁμορφὴ.

Ἄνοιξε τὸ μαγνάδι τῶν βλεφάρων
σου στὴ φρογερὴ ὄραση τῶν μαύρων
ματιῶν σου.

Δὲς μεσ' ἀπ' τὸ ἄνοιγμα.

Πρῶτα Φῶς. Ὑστερα Φῶς. Καὶ
πάλι Φῶς.

Ἄνοιξε τὴν παλάμη καὶ ζήτησε
ἀπ' τὸ ὀλόφωτο κελάρι λίγα ψίχου-
λα φωτὸς γιὰ νὰ προγευματίσουμε.

Γιὰ δὲς τὸ Βρέφος ποὺ μᾶς κυττάει.

Νοιώθεις τὸ θόλο τῶν γαλάζιων
ματιῶν Του.

Τὴν λευκὴν ἐπιδερμίδα τῆς ψυχῆς
Του.

Τὴν ξάστερην ἐπαφὴ τῆς σκέψης
Του.

Ἀναπνέει τὰ χνώτα τῶν ἀλόγων.
Χαμογελάει στὸ ὄραμα μιᾶς κά-
ποιας προσδοκίας.

Κλαῖς;

Βλέπεις τὴ Μάννα.

Μαρία τὴ λένε.

Θυμίζει τὴ μάννα σου, τὴ μάννα
μου, τίς μάννες ὄλου τοῦ κόσμου.

Γι' αὐτὸ κλαῖς;

Μὰ εἶναι καιρὸς γιὰ κλάμματα.

Κύτταξε τὸ Βρέφος.

Οἱ μάγοι γονατιστοὶ προσφέρουν

τά δώρα τους. Σμύρνα, Χρυσό, Λι-
βάνι.

Ἐμεῖς τί θά προσφέρουμε στὸν
Ἰησοῦ.

Εἴμαστε ὄλο κουρέλια.

Σούδωσα τόνα ὑπόδημα.

Κρυώνεις; Ὁχι.

Ὁστε κι' ἐγώ.

Ἄς ἐνώσουμε τὰ χέρια μας.

Μιά σπηλιά στὴ Βηθλεέμ.

Τίποτ' ἄλλο.

Οἱ μάγοι φεύγουνε.

Τὰ καραβάνια τῆς Σοφίας ἀλαρ-
γέψανε.

Δυὸ δροσοστάλες κύλισαν ἀπὸ τὰ
μάτια σου.

Μὴν τοὺς ξεχάσεις αὐτοὺς τοὺς
μάγους.

Οἱ γνῶσες του εἶναι περισπούδα-
χτες.

Προσκύνησαν ἓνα βρέφος.

Σφουγγίσε τίς κελαρυστὲς πηγές
τῶν ματιῶν σου.

Ἔλα νὰ ποῦμε.

—Ἐχετε γιὰ παιδιὰ τ' οὐρανοῦ.
Ἐχε γειὰ Γασπάρ καὶ σὺ Βαλτάσαρ
καὶ σὺ Μελχιόρ.

Καὶ ἀραπάδες οἱ δοῦλοι ἀπ' τὰ
καραβάνια, ὑψώνουν πάλι τὰ χέρια
καὶ δέονται.

—Γασπάρ, Βαλτάσαρ, Μελχιόρ.

Τώρα πού εἶδαμε

νοιώσαμε

πὼς πρὶν νὰ Σε πιστέψωμε

δὲν βλέπαμε.

Τί ἀκατανόητες ὑφές μολυβένιων
προτάσεων.

Τίναξε τὸν ἀνοιξιὰτικο κάμπο τῶν
μαλλιών σου.

Ἐμεῖς εἴμαστε παιδιὰ.

Παιδιὰ μὲ λευκὲς ψυχὲς καὶ γα-
λάζια μέτωπα. Θυμήσου τὴν εἰκόνα

τοῦ Χριστοῦ μὲ τὰ χρυσὰ μαλλιά
καὶ τὰ οὐράνια μάτια.

Ἄς ἐνωθῆ ἡ δεησὴ μας μὲ τίς
λύτρωτικὲς καμπάνες καὶ ἀκουστῆ ἡ-
ἀρμονία πάνω ἀπ' τίς πράσινες πε-
διάδες.

Χριστέ μας

Μικρὲ Χριστέ τῆς φάτνης

Χριστέ μέσο ἀλόγων καὶ προβάτων

Τώρα πού εἶδαμε

νοιώσαμε

πὼς πρὶν νὰ Σε πιστέψωμε

δὲν βλέπαμε.

Μιά χούφτα ἀνθρώπων γιὰ τὸ
βορρά.

Πέρασαν πιά ὄλα.

Πολὺ παληά. Πολὺ παληά.

Ὅλα γέρασαν στὸν ἐρχομὸ τῶν
χειμῶνων.

Ἐμεῖς οἱ δυὸ μείναμε.

Ἐσὺ γιὰ νὰ μοῦ λές.

Κι' ἐγὼ γιὰ νὰ σοῦ λέω.

Πέρασαν πιά ὄλα,

Καὶ μείναν μόνον οἱ κωδωνοκρου-
σιές τῶν ἄστρων ν' ἀγγέλλουν τὸ
βρεφικὸ χαμόγελο μιᾶς κάποιας προσ-
δοκίας.

Μιά χούφτα ἀνθρώπων γιὰ τὸ
βορρά.

Προχωροῦν μὲ πυρσοὺς.

Ὁ δρόμος φωτίζεται.

Χωρὶς λάβαρα καὶ σημαῖες.

Μ' ἓνα παράξενο ξύλινο Σταυρό·
ἴσως γιὰ σύμβολο.

Τὸ Βρέφος τῆς Βηθλεέμ σταυρώ-
θηκε.

Γιατί;

Ἐμεινε πάντα Βρέφος.

Κιαυτοὶ προχωροῦν.

Μιά χούφτα ἀνθρώπων γιὰ τὸ
βορρά.

Θᾶρθουν κι' ἄλλοι, κι' ἄλλοι, κι'
ἄλλοι.

ΤΑΣΣΟΣ ΛΙΓΝΑΔΗΣ

"MANNA,"

Σήμερα φάγαμε ψωμί κι' ἑλῆς.

Λασπιασμένο τὸ κάθε κομμάτι πού
δαγκώναμε κι' οἱ ἑλῆς μικρές, ζα-
ρωμένες μὲ μιὰ στάλα σάρκα.

Τὰ δάκρυα πού στέκονταν μὲ κόπο
στὶς κῶχες τῶν ματιῶν μας, πού
σάν τ' ἀφήναμε αὐτὰ τὰ πρῶτα νὰ
γλυστρήσουν θᾶφερναν χεῖμαρο δλό-
κληρο ἀπὸ πίσω τους, δὲν ἦταν γιὰ
τὸ φτωχὸ φαί. Ἦταν γιὰ τὸ μικρὸ
μας πού χάθηκε στὸν πόλεμο.

Καλὰ Χριστοῦγ... μουρμούρισ' ὁ
Γιάννης μπαίνοντας καὶ κατάπτε στὸ
τέλος τῆ φωνή του σὰ νᾶβανε ἀταί-
ριαχο νὰ μπεῖ εὐχὴ στὸ σπιτικό
μας.

Ἡ μάννα σύχασε σάν τὸν εἶδε. Ἡ
ἴδια λαχτάρα κάθε βράδου ὥσπου νὰ
τοὺς δεῖ ὄλους νὰ μαζευτοῦνε. Σὰ
νύχτωνε γέμιζαν ἀγωνία τὰ μάτια
τῆς, μιὰ κύτταζε τὸ ρολοῖ μιὰ τὴν
πῶρτα. Καὶ σὰ μαζεύονταν ὄλοι ξα-
κολουθοῦσε τὸ ἴδιο. Λές ἀπὸ συνή-
θεια, λές καὶ περίμενε κάποιον.

Τὸ μικρὸ ἀργοῦσε νὰ γυρίσει κι'
ἐκείνη περίμενε μὲ τὰ μάτια μεγα-
λωμένα ν' ἀκούσει τὰ γνώριμα βή-
ματα. Ἐνα βράδου μύνησε πὼς δὲ
θᾶρθει, τᾶλλο τὸ ἴδιο καὶ τὸ πάρα
ἄλλο, κι' ὕστερα... χάθηκε στὸν πό-
λεμο. Πάει τὸ μικρό....

Εἰκοσιπέντε χρονῶ ἄντρας καὶ τὸν
λές μικρὸ, γκριλιάζαμε μεις τὰ κο-
ρίτσια καὶ ζηλεύαμε γιὰ τὰ παραπα-
νήσια χάϊδια. Μὰ κείνο μᾶς τᾶδινε
διπλὰ ὅσα ἔπερνε ἀπ' τὴ μάννα. Τί
χαρὲς πού μοῦχε δώσει σάν ἤμουνα
παιδί! Θυμᾶμαι κάποια Χριστοῦγεν-
να μοῦφερε ἓνα παρδαλὸ τόπι μὲ
χίλια δυὸ σχέδια. Πόσο τ' ἀγαποῦσα
κείνο τὸ τόπι. Ἐκείνο κι' ἓνα πα-
ληὸ κοντάρι ἀπὸ μιὰ κουρτίνα. Χί-
λια δυὸ παιχνίδια κάναμε οἱ τρεῖς
μας. Σὰ διάβαζα γιὰ τὸ σχολεῖο τὰ
θρόνιαζα καὶ τὰ δυὸ κοντὰ μου κι'

ἄμα δὲν καταλάβαινα κάτι, τᾶβανα
μαζί τους πὼς εἶναι ξεροκέφαλα καὶ
προσπαθοῦσα νὰ τοὺς τὰ ἐξηγήσω
μέσ' ἀπ' τὸ βιβλίο. Τὸ λυπόμουνα
τὸ καῦμένο τὸ κοντάρι πού δὲν μπο-
ροῦσε νὰ βγεῖ ἔξω, νὰ παίξει μαζί
μας καὶ νὰ τρέξει στὸν ἥλιο. Σὰ γυ-
ρίζαμε τὸ βράδου τὸ τόπι κι' ἐγὼ τοῦ
διηγόμασταν ὄλα τὰ παιχνίδια ὅσο
πιὸ ζωντανὰ μπορούσαμε.

Τὸ κοντάρι τῶκαψε πέρυσι τὰ Χρι-
στοῦγεννα τὸ μικρὸ γιὰ νὰ ζεστα-
θοῦμε, δὲν εἴχαμε οὔτ' ἓνα κούτσου-
ρο σπίτι. Θυμᾶμαι ἔκλαψα ἐκείνο τὸ
βράδου τὸ τόπι βρίσκεται ἀκόμα, ξε-
φύσκωτο κάτω ἀπ' τὸν καναπέ.

Μιά μέρα ἡ Ρήνα... ἀλήθεια ἄρ-
γησ' ἡ Ρήνα ἀπόψε. Τὸ δείχνουνε τὰ
μάτια τῆς μάννας. Τί ἔγινε, ρωτού-
σανε καὶ μεγάλωναν πιὸ πολύ. Φά-
νηκε κι' ἐκείνη σὲ λίγο μουρμουρί-
ζοντας ἓνα Χριστουγεννιάτικο τρα-
γοῦδι. Ἄργησες, εἶπ' ἡ μάννα.

Ἦθελε κι' ἐκείνος συντροφιά μαν-
νούλα μουρμούρισ' ἡ Ρήνα.

Ναὶ μὰ κι' ἐγὼ ἀνησυχῶ. Γρήγορα
μετάνοιωσ' ἡ μάννα γιὰ τὴ σκληρά-
δα τῆς καὶ τὴ ρώτησε:

Πὼς εἶναι;

Τὴ ζηλεύαμ' ὄλοι τὴ Ρήνα. Αὐτῆς
τὴ σβύστηκ' ὁ καῦμός γιὰ τὸ μικρὸ.
Γύρισε πληγωμένος κείνος πού ἀγα-
ποῦσε, μὰ ἦταν κοντὰ τῆς. Κι' ἔτσι
πού τὴν εἶδα ἀπόψε καὶ γυάλιζαν
τὰ μάτια τῆς πεθύμηση μιὰ χαρά.
Γύρισα καὶ τὴν κύτταξα, τὰ χέρια
τῆς ἔπαιζαν μ' ἓνα κλαδάκι

Οὔτ' ἓνα δῶρο φέτος, μουρμού-
ρισα.

Τί εἶπες; ρώτησ' ἐκείνη.

Γιὰ τὸ γκὺ λέω τί ὄμορφο ποῦναι.

Μοῦ τῶκανε δῶρο Χριστουγεννιά-
τικο. Τῶπε σιγανὰ νὰ μὴν ἀκούσε ἡ
μάννα γιὰ χαρὲς. Καὶ τί θά πείραζε
στὴ λύπη μας ἓνα κλαδάκι γκὺ;

ΜΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Ἡ «Νεανική Φωνή» σὴν εἰλικρινῆ προ-
σπάθειά της θρῆκε ἀπήχηση στὸν
πνευματικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ κόσμο.
Ὁ κ. Π. Παλαιολόγος στὸ «Ἐλεύθερο
Βῆμα» τῆς 12]7]43 ἀφιερώνει δύο ἄρ-
θρα γύρω ἀπὸ τοὺς σκοποὺς μας καὶ
τις ἐπιδιώξεις μας.

Τώρα στὸ τεῦχος τοῦτο τῆς «Νεανικῆς
Φωνῆς», φιλοξενούμε τὸν νέο ποιητῆ
καὶ διηγηματογράφου κ. Γεώργιο Κα-
ραπάνου. Αἰστανόμαστε ἰδιαίτερη χαρὰ
ποὺ τύχαμε τῆς προσοχῆς τοῦ κ. Γε-
ωργίου Καραπάνου.

Περισσότερο εἴμαστε συγκινημένοι ἀπὸ
τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ μᾶς ἔδειξε.

Αγαπητοί μου Φίλοι!

Αληθινὴ χαρὰ μούδωσεν ἡ ἐκδο-
σὴ του περιοδικοῦ σας. Σε μέρες
σκοτινές καὶ βαριές, σαν ετούτες ποὺ
περνάμε, μονάχα ἡ πίστη κ' ἡ προ-
σῆλωση στ' ἀνώτερα ἰδανικά, ποὺ
εἴταν καὶ θα εἶναι πάντα τα πνευ-
ματικά, πραγματοποιοῦν ἐβγενικά

Νὰ μοῦ χάριζαν κάτι ἀπόψε! Κά-
τι τιποτένιο, ἓνα κλαδάκι γιὰ λίγο
ἔλατο, ἓνα ξυλάκι μιὰ πέτρα ἀκόμα.

Γυρεύεις τίποτα; Ρώτησ' ἡ μάννα
ποῦ μ' εἶδε νὰ ψάχνω μὲ τὰ μάτια.

Τίποτα: μουρμούρισα μπερδεμένα.
Γύρευα κάτι ποὺ δὲν ἔχασα, ἓνα
Χριστουγεννιάτικο δῶρο. Τὸ μικρὸ
σάν ἤμουνα παιδί μοῦφερε ἓνα παρ-
δαλὸ τόπι μὲ χίλια δυὸ χρώματα.
Καὶ τ' ἀγαποῦσα καὶ τῶχα φίλο μας.
Τὸ ξετρώπωσα μὲ τὸ πόδι κάτω ἀπ'
τὸν καναπέ καὶ σκούπισα τὴ σκόνη
του μὲ τὸ χέρι μου. Τὰ χρώματα μό-
λις ξεχώρισαν, μὰ δὲν πειράζη θὰ
φαίνονταν πάλι. Θὰ τὰ χρωμάτιζα
μὲ τίς μογιές τοῦ μικροῦ. Τὸ βού-
λιαγμα ὅμως.... Τὰ χέρια μου τὸ
πασπάτεψαν καὶ τὸ ζούληξαν ἀπ'
ὄλες τίς μεριές. Κάπου ἔνοιωσα κά-
τι σκληρό. Ἡ μάννα.... Ἔτσι τῶλε-
γαν κείνο τὸ σκληρὸ μέρος τοῦ το-
πιοῦ: ἡ μάννα. Κι' ἄμα βούλιαζαν καὶ

καὶ ωφέλιμα τὸν προορισμὸ του αν-
θρώπου. Ὅσο κι' αν εἶναι μεγάλες
κι' αστάθμητες οἱ δυσκολίες των και-
ρῶν ποὺ ἔρχονται, με τὴ συσπείρω-
σή μας γύρω ἀπ' τὴν ἀσβυστη φλό-
γα τῆς πνευματικῆς εστίας, θὰ στα-
θούμε ἀξιοὶ νὰ τις ἀντιμετωπίσουμε
καὶ νὰ τις υπερνικήσουμε.

Καὶ γιὰ τοῦτο πρέπει νάχουμε τὸ
θάρρος, ἀκατάπαφτα, καὶ παντοῦ
καὶ πάντα, νὰ δίνουμε μ' ἀξιοπρέ-
πεια καὶ συνέπεια «τὸ πνευματικὸ
μας παρόν».

Τὸ παρόν δηλαδὴ εκείνο, ποὺ πά-
νω καὶ πέρα ἀπ' τ' ἀνθρώπινα μίση
καὶ τίς ἀνθρώπινες διαμάχες, προ-
οιωνίζει, μ' ἀσφάλεια καὶ γαλήνη
καὶ πίστη, ἓνα ομορφότερο, ἓνα αν-
θρώπινότερο ἄβριο.

Σαν τέτια ἐκδήλωση χαιρετίζω καὶ
τὴν ἐκδοσὴ τῆς «Νεανικῆς Φωνῆς», καὶ
μ' αἰσθήματα συνοδοιπόρου καὶ φίλου.

Σας σφίγγω μ' ἀγάπη τὸ χέρι

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ

ἄμα βούλιαζαν καὶ δὲν πηδούσαν
πιὰ τὰ βάζαμε στὸν ἥλιο ἔτσι ποῦ
νὰ χτυπάει ἡ ζέστα τὴ μάννα κι' ἐ-
κείνο φούσκωνε καὶ πηδοῦσε σάν
πρίν. Θυμᾶμαι τῶχα βάλει μιὰ φορὰ
στὸν ἥλιο. Θὰ τὸ βάλω ξανά αὔριο.
Ἔτσι ποῦ νὰ πέφτουν οἱ ἀχτίδες του
πάνω στὴ μάννα Ἡ δικιά μας μάν-
να δὲν τὸν θέλει τὸν ἥλιο. Ἔχουμ'
ὀλόκλειστα ἀπὸ τότε ποῦ χάσαμε τὸ
μικρὸ. Αὔριο λέω ν' ἀνοίξω τὰ πα-
ράθυρα, αὔριο ποῦ θᾶχω τὸ δῶρο
μου σάν τότε ποῦμουνα παιδί.

Πήγαμε μὲ τὴ Ρῆνα νὰ πλαγιά-
σουμε. Κεῖνη μοῦ μιλοῦσε γιὰ τὸν
πληγωμένο της. Ἀπὸ μέσα ἀκούγον-
ταν τὸ σιγανὸ κλάμμα τῆς μάννας
κι' ἡ φωνὴ τοῦ Γιάννη ποῦ παρηγο-
ροῦσε. Μὰ μοῦταν ξένα ὄλ' αὐτά.
Αὔριο θᾶνοιγα τὰ παράθυρα, αὔριο
θᾶχα ἓνα δῶρο. Φθάνει νᾶχε ἥλιο,
πολὺ καὶ ζεστὸ ἥλιο.

ΑΛΚΗ ΖΕΜ

ΒΡΟΧΗ

Ὅλη μέρα βρέχει. Βρέχει ἀπὸ
χτῆς ἀτέλειωτα, ὑπομονετικά. Ὀλό-
κληρη ἡ πόλη εἶναι τυλιγμένη μέσα
σὲ μιὰ γκριζα πάχνη ἀπὸ συμπι-
κνομένους ἀτμούς. Ἡ λάσπη τοῦ
δρόμου ζυμώνεται συνεχῶς ἀπὸ τίς
ρόδες τῶν ἀμαξιῶν. Οἱ διαβάτες
περνοῦν βιαστικοὶ καὶ τρυπώνουν
στὰ σκοτεινὰ σπίτια τους γιὰ νάποφύ-
γουν τὴν ἀφόρητη ὕγρασία. Ὅσοι
δὲν ἔχουν δουλειά, διασκεδάζουν
χαζεύοντας πίσω ἀπὸ τ' ἀχνισμένα
τζάμια τὴν κίνηση. Ὁ δρόμος περ-
νάει κατῶ ἀπ' τὸ παράθυρό του,
ἀνήκει σὲ μιὰ ἀπόμερη φτωχεῖα συ-
νοικία. Οἱ ἄνθρωποι ποῦ κινιούνται
μέσα στὸ λασπένιο αὐτὸ κανάλι εἶ-
ναι ὄλοι ἐργατικοί, φτωχοντυμένοι.
Βαδίζουν ὁμοιόμοφα, μὲ κοντὸ γρή-
γορο βῆμα καὶ σκυμμένο κορμί ἀπ'
τὸ μόχτο κοὶ τίς φροντίδες. Εἶναι
ὄλοι τους μουσκεμένοι ὡς τὸ κόκ-
καλο, σκυθρωποὶ σάν τὸν οὐρανὸ
κι' ἀμίλητοι. Τὸ χνῶτο τους ζετου-
λουπώνεται σάν καπνὸς τσιγάρου
καὶ διαλύεται στὴν ὑγρὴ ἀτμόσφαιρα.
Τοὺς παρατηρεῖ μέσα ἀπ' τὸ μικρὸ
τοῦ δωμάτιο, ποῦ μυρίζει δυνατὰ νο-
τισμένο ξύλο.

Κοντεύει μεσημέρι κι' ὅμως τὸ
φῶς τῆς ἡμέρας εἶναι ὀλόϊδιο κι'
ἀδύναμο νὰ διαλύσει τίς σκιές. Τὸ
δωμάτιό του εἶναι στὸ τελευταῖο πά-
τωμα, ποῦ φτάνεις ἀνεβαίνοντας μιὰ
ξύλινη σαρακοφαγωμένη σκάλα. Ἐ-
πιπλωμένο μίζερα, μ' ἓνα κρεβάτι
σανιδένιο, δυὸ καρέκλες ψάθινες κι'
ἓνα τραπέζι, δὲν σοῦ δίνει καμιὰ
διάθεση νὰ σταθῆς ἐκεῖ μέσα ἔστω
καὶ γιὰ λίγο. Μόνο ἡ σκληρὴ ἀνάγκη
μπορεῖ νὰ σ' ἀναγκάσει νὰ ζή-
σης μέσα σ' αὐτὸ τὸ βρώμικο κλου-
βί. Ὁ ἄνθρωπος στέκεται ὀρθὸς πίσω
ἀπ' τὸ παράθυρο, κυττάζοντας ἐξε-
ταστικά τὴν κίνηση τοῦ δρόμου, σάν
κάτι νὰ περιμένει. Φαίνεται νέος

γεροδεμένος ἄντρας, μὲ πλατὺ τε-
τράγωνο πρόσωπο καὶ σκοτεινὰ μά-
τια. Φοράει μιὰ σκοτεινόχρωμη μάλ-
λινη φανέλα κι' ἓνα κασκέτο μὲ γιαι-
λιστερὸ γεῖσο. Τὸ βλέμμα του εἶναι
καρφωμένο στὸ δρόμο ἐρευνητικὸ κι'
ἐπίμονο. Ἡ κίνηση φτάνει στ' ἀφτιά
του μουγγή, σιωπηλή, Σάν ἀπόκο-
σμες σκιές περνοδιαβαίνουν οἱ ἄν-
θρωποι μέσ' τὸν ὀμιχλιασμένο ἀγέρα.

Ἄξαφνα τινάζεται, ἀρπάζει τὸ
παράθυρο καὶ τ' ἀνοίγει διάπλατο.
Γέρνει τὸ κορμί του ὄξω κυττάζον-
τας μιὰ γυναῖκα ποῦ περνάει βια-
στική. Εἶναι μιὰ ἀδύνατη μαύρη σκία
ποῦ κινεῖται ἀθόρυβα καὶ μὲ κόπο.
Σκύβει πιότερο κι' ἀφίνει ἓνα συρτὸ
ψιλο σφύριγμα. Ἡ γυναῖκα γυρίζει
αὐτόματα τὸ πρόσωπό της, ποῦ
γαλιρίζει βρεγμένο, κατὰ τὸ παρά-
θυρο. Ὑστερα διασχίζει ἀπότομα τὸ
δρόμο καὶ χάνεται μέσ' τὴ σκοτεινὴ
πόρτα τοῦ σπιτιοῦ. Ἀκούγεται ἡ
σκάλα ποῦ τρίζει. Σὲ λίγο ἐκείνη
στέκεται ὀρθὴ ἀπεναντί του, νὰ τὸν
κυττάζει ἀνέκφραστα καὶ σιωπηλά.
Τὸ φόρεμα στάζει τρογύρω, σχημα-
τίζοντας στὸ πάτωμα ἓνα ὕγρὸ κύ-
κλο. Εἶναι τυλιγμένη μ' ἓνα ξεφτι-
σμένο βυσσινὶ σάλι. Τὸ νεανικὸ πρό-
σωπό της ἔχει βαθιὲς χαρακίες κό-
που καὶ καρτερίας. Στέκει γιὰ λίγο
ἀκίνητη κυττάζοντάς τον. Ὑστερα
τραβάει ἀπ' τοὺς ὤμους της τὸ σάλι,
μὲ ἄτονη βαρυστημένη κίνηση, καὶ
τὸ ρίχνει στὴν καρέκλα. Φαίνεται
ἀφάνταστα ἀδύνατη. Ἐκεῖνος τὴν
κυττάζει μὲ βλέμμα φοβισμένης συμ-
πάθειας. Πηγαίνει μέχρι τὴν πόρτα
ποῦ μὲ μείνει μισάνοιχτη καὶ τὴν
κλείνει. Κατόπι γυρίζει, ρίχνει μιὰ
ματιὰ ὄξω ἀπ' τὸ παράθυρο καὶ κά-
θεται στὴν ἄκρη τοῦ κρεβατιοῦ. Ἐ-
κείνη κάθεται δίπλα του καὶ τοῦ
πιάνει τὸ χέρι μὲ ἀργὴ στοργικὴ κί-
νηση τὸ σκοτεινὸ καὶ σιωπηλὸ δωμάτιο,

σάν αποκλεισμένο απ' τόν άλλο κόσμο, κρύβει μέσα του τούς δυο ταπεινούς αυτούς ανθρώπους και την ιστορία τους. Μέσ' στην ψυχή τους αυτή την ώρα τριγυρίζουν ανάμιχτες οί θύμησης τών περασμένων. Κ' οί δυο καθισμένοι πλαί-πλαί έχουν στηλώσει τά μάτια στο πάτωμα και ταξιδεύουν. Τά χέρια τους πότε-πότε σφίγγονταν, σάν για νά θυμήσουν ό ένας στόν άλλο κάποια χαρούμενη στιγμή μ' αυτό τό σιωπηλό τρόπο.

Κάθονται έτσι με τις ώρες, ενώ ή μέρα άργοκυλάει προς τή δύση. Οί άνθρωποι στο δρόμο έξακολουθούν νά περνάνε βιαστικοί κι' άδιάφοροι. Κ' ή βροχή κατεβαίνει απ' τά σύγνεφα ύπομονετική, άτέλειωτη.

Τώρα τό σκοτάδι έχει πέσει πηχτό, άξειδιάλυτο. 'Ο ούρανός κατέβηκε σκοτεινός και σκέπασε τό δρόμο πληθαίνοντας τις σκιές. 'Η κίνηση έχει λιγοστέψει. Κάποτε άκούγονται παράφωνα τραγούδια από τήν ταβέρνα τής γωνιάς κι' ύστερα πάλι ήσυχία.

Τό ζευγάρι σηκώνεται, κατεβαίνει ψηλαφητά τή σκάλα και βγαίνει στο δρόμο. 'Η νυχτερινή ύγρασία τούς χτυπάει στο πρόσωπο. 'Εκείνη τυλίγεται σφιχτά στο σάλι της και βιάζει τό βήμα. 'Ο άντρας τήν άκολουθεϊ. Οί σκιές τους μόλις ξεχωρίζουν μέσ' τή θολή νύχτα. Μπαίνουν στην ταβέρνα τής γωνιάς. Κάθονται σ' ένα απόμερο τραπέζι και παραγγέλνουν δυο κρασιά. Πίνουν χωρίς ν' ανταλλάξουν λέξη και μόνο κάποτε κυττάζοντας βαθεία στα μάτια με συμπάθεια. Δίνουν τήν έντύπωση δυο καταδιωγμένων, που τρύπωσαν μέσα σ' αυτή τή θολή γωνιά για νά ξεαφανιστούν. Κ' εκεί βυθισμένοι στις σκέψεις τους πίνουν άργά τό κρασί τους, σάν νά κάνουν μνημόσυνο στο νεκρό παρελθόν.

Ύστερα βγαίνουν πάλι και στέκονται για λίγο έξω απ' τήν πόρτα.

'Η γυναίκα άπλώνει τό χέρι άποφασιστικά. 'Εκείνος τό παίρνει και σφίγγουν τά χέρια σ' ένα όριστικό άναπότρεπτο άποχαιρετισμό. Τή βλέπει ν' άπομακρύνεται μέσ' τήν άμυδρή άνταύγεια του φωτός. 'Η σκιά της χάνεται μέσα στο σκότος και μαζί της σβύνουν κ' οί παληές ιστορίες. Τήν κυττάζει για λίγο κ' ύστερα ξαναμπάνει στην ταβέρνα κλείνοντας τήν πόρτα πίσω του.

ΛΕΓΤΕΡΗΣ ΧΡΥΣΟΛΟΓΡΗΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

— Τή Δευτέρα 13 Δεκεμβρίου τό «Θέατρο Τέχνης» έδωσε τή «πρώτη» του περίφημου ρεαλιστικού δράματος του Ε. Κωντέλ «Για ένα κομμάτι γής».

— Όπως προβλεπότανε τό δυναμικό αυτό έργο, που έδωσε τήν εύκαιρία σε όλα τά στελέχη του υπό τόν κ. Κάρολον Κούν θεατρικού όργανισμού νά έμφανιστούν σε ωραιότατους ρόλους, έσημείωσε μιá επιτυχία άνευ προηγουμένου και έκαμε μεγάλη έντύπωση.

— Άς σημειωθεί ότι τό «Για ένα κομμάτι γής» παιζόταν στα θέατρα του έξωτερικού συνέχεια 6 χρόνια με επιτυχία πρωτοφανή.

— Τό «Θέατρο Τέχνης» παρουσίασε τό άριστουργηματικό αυτό έργο μεταφρασμένο από τόν κ. Γ. Σεβαστίκογλου και μ' ένα περίφημο σκηνικό ύπαίθρου του κ. Γ. Στεφανέλλη.

— Στο έργο έλαβαν μέρος οί κυρίες και δεσποινίδες Βάσω Μεταξά, Σμάρω Στεφανίδου, Μαρία Γιαννακοπούλου, Καίτη Λαμπροπούλου και ή κ. Άννα Έμμανουήλ. 'Επίσης οί κ. κ. Λ. Καλέργης, Β. Διαμαντόπουλος και Νίκος Βασταρδής.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

1ο) ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— 'Ο Μορέας φαίνεται πως είναι πολύ τής μόδας τελευταία. 'Ο Συγγραφέας ένός άρθρου με τόν τίτλο «'Επικαιρότητα του Μορέας» σημειώνει τρία άναμνηστικά άρθρα δημοσιευμένα μέσα σ' ένα μήνα πάνω στον Μορέας, σε τρία διαφορετικά περιοδικά από τούς Gabriel Voissy, George Lecomte και Jean Silvain.

— 'Ο παρισινός εκδότης Jacques Haumont έχει εκδόσει μεταξύ άλλων μιá άνθολογία σκέψων του Εδριπίδη (πάνω στη ζωή, στο πεπρωμένο και στη γυναίκα) παρμένη από τις τραγωδίες του και «Μερικά γνωμικά» του André Siengfried.

Τά περιοδικά «Cahiers du Sud» και «Confluences» έξακολουθούνε καθώς φαίνεται νά κρατούν τήν πρώτη θέση άνάμεσα στα φιλολογικά περιοδικά, από τότε μάλιστα που τό περιοδικό «Fontaine» που εκδίδεται στο Άλγέρι δέ φτάνει πιά στη μητρόπολη.

Σημειώνεται στο τελευταίο φύλλο του «Confluence» άναμνηστικό άρθρο για τόν Louis Gillet, που πέθανε τόν περασμένο 'Ιούλιο από τόν Claudel, Rambaud και Jean Prévost, μιá μελέτη του Mauriac για τόν Charles du Bos και ποιήματα των Eluard, Aragon και Pierre Emmanuel. Στο τελευταίο φύλλο του «Cahiers du Sud» ή ποίηση αντιπροσωπεύεται από τούς Louis Emié και Lucien Becker.

— 'Ο Sartre, φιλόσοφος και συγγραφέας δημοσιεύει ένα φιλοσοφικό δοκίμιο με τόν τίτλο «Τό όν και τό χάος». Έκδοση Callimard.

— Τά τελευταία μηνύματα του Francis Jammes έτοιμάζονται. Ένας Saint Louis ιστορημένος από τόν ποιητή έμφανίστηκε στο Sorlot Για τύπωση βρίσκονται στον «Mercure» οί «Πηγές και Φω-

τιές», ή τελευταία ποιητική συλλογή του, που διακόπηκε με τό θάνατό του. Στόν «Mercure» επίσης έτοιμάζονται ή «'Ανέκδοτες άναμνήσεις» του και μιá νέα έκδοση των τετραστίχων του. 'Η άλληλογραφία του θα έκδοθή σύντομα.

— Με πρωτοβουλία του André Reybaz δόθηκε τόν 'Οχτώβρη στη σάλλα Chpin-Pleyel μιá βραδυά άφιερωμένη στη θρησκευτική ποίηση. Τά κομμάτια που άποτελέστηκεν από ποιήματα των Villon και Claudel άπαγγέλλθηκαν από γνωστές νέες και νέους ήθοποιούς του παρισινού κοινού.

— Άνακοινώθηκε πως στις 6 του Νοέμβρη ή πρώτη ποιητική matiné τής Comédie Française θ' άφιερωθεί δλόκληρη στον θρύλο τής έποχής του Ουγκώ.

2ο) ΘΕΑΤΡΟ

— 'Ο Charles Grannal πέθανε στα τέλη 'Ιουλίου σε ήλικία 60 χρονών.

— Στις 20 του 'Οχτώβρη ό André Antoine, ό διάσημος Antoine του 'Ελεύθερου Θεάτρου πέθανε σε ήλικία 86 χρονών στο Pontigieu τής Loire-Inférieure. Στο 1942 μπόρεσε νά παρευρεθθί σε μιá ευεργετική που δόθηκε προς τιμήν του. Μερικές μέρες πριν απ' τόν θάνατό του είχε οργανωθεί παράσταση στο θέατρο Antoine για τόν ίδιο που δέν μπόρεσε νά παρευρεθθί.

— Αυτά παίχτηκαν τόν 'Οχτώβρη στις σκηνές του Παρισιού στο θέατρο Eduard VII: 'Ο λυτρωμένος του Ch. Meré στο Noctambules: 'Η άκρια του δρόμου, του Jean Giono, στο Atelier: 'Ο άξιότιμος κύριος Pepys του G. Conturier, στο Odéon: 'Ο κύριος Brotonneau των Flers και Caillaveb και δύο σημαντικές πρεμιέρες: α) «Τό ταξείδι του Θησέα» ('Επανάληψη του θρύλου του

Μινώταυρου) του Georges Neveux, είναι το δεύτερό του έργο στο θέατρο Mathurins. Η σκηνοθεσία είναι του Marcel Herrand, ή μουσική του Claude Pascal. Η θριαμβευτική επιτυχία του έργου εξασφαλίστηκε από τους έρμηνευτές τον Jean Marchat και Maria Gasares (ή τελευταία αυτή νέα ισπανίδα καλλιτέχνις, είναι μια από τις ανακαλύψεις του Cotteau όπως κι' ο Jean Marais, ο Alain Cuny και άλλοι). 6) Το τελευταίο έργο του Girandoux «Σόδομα και Γόμορα» στο θέατρο Hébertot με τους Fdvice Feuillère, Lise Delamare και Galy Sylvia. Είναι δύσκολο να μορφώσει κανένας γνώμη τόσο για την αξία του έργου όσο και για την υποδοχή του κοινού γιατί ή δύο μοναδικές κριτικές που έπεσαν στα χέρια μας ειρωνεύονται συστηματικά ή μια το σνομπισμό του κοινού κι' ή άλλη τις προθέσεις του συγγραφέα.

— Μία λυρική έρμηνεία του 'Αμφιτρώωνος 38 ξαναδίνεται στην Opéra-Comique.

— Στην Comédie Française ως το τέλος του Νοέμβρη ξαναπαίζεται το «Παπούτσι από Σατέν» του Paul Claudel (με τον Jean Louis Barault).

— Τρεις νέοι πρωταγωνιστές του κινηματογράφου, ο Jean Marais, ο Alain Cuny (που έγινε δημοφιλής με τον ρόλο του τροβαδούρου στο ωραίο φιλμ «Η Βραδυγή επίσκεψις») και ο George Marchal στο «Σεισμός», ετοιμάζονται ν' ανεβάσουν την «Ανδρομάχη» του Racine. 'Ακόμα δεν ανακοινώθηκαν τα όνοματά των πρωταγωνιστριών.

— Η εταιρία του Regain που έδωσε σκοπό της να παρουσιάσει στη Γαλλική επαρχία τα μεγάλα κλασσικά έργα του δραματολογίου της αρχίζει την τουρνέ της του τρίτου χρόνου. Θα επισκεφτή πάνω από εκατονπενήντα πόλεις της Γαλλίας δίνοντας πέντε θεάματα: Τόν «Μισάνθρωπο», το «Δέν παίζουν με τον έρωτα», το «'Αμφιτρώων», το «Γάμοι του Φίγκαρο», το «Η 'Αγγελία προς τη Μαρία». Ο Jean Paul Moulinot αιχμάλωτος που ξαναγύρισε στην πατρίδα και ο Guy Ri-

vière εξασφάλισαν τη σκηνοθεσία των τριών πρώτων έργων. Στη διανομή του έργου περιλαμβάνονται οι: Blanche Montel, J. H. Chambois Bartare Laage, Jacques Perrichos, Jean Pierre Granval.

— Ο Louis Ducreux το Σάββατο 6 του Νοέμβρη από τις 4 τ' απόγευμα θα έγκαινιασθή στο βιβλιοπωλείο Odette Scenfié, 31 Rue Bonaparte, το έργο «Part du Feu», με έρμηνευτές τους: Madeleine, Cheminat, Sabine Angeli, André Roussin.

3ο) ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

— Ο Marcel Garné επαναλαβαίνει στις 8 του Νοέμβρη το φιλμ «Τα παιδιά του παράδεισου», που άρχισε στη Nice και διακόπηκε εξ αιτίας των Μεσογειακών γεγονότων τουτο το καλοκαίρι. Πρωταγωνιστής είναι ο Jean-Louis Barrault που θα μπορέσει ν' άφοσιωθεί ολοκληρωτικά στο ρόλο του, άμα τελειώσουν οι επαναλήψεις του «Παπούτσι από Σατέν» της Comédie-Française.

Τόν Γενάρη οι εκτελεστές και οι έρμηνευτές θα πάνε στη Nice για ν' αποτελειώσουν το έργο.

— Στο διαγωνισμό των σενάριων που οργάνωσαν ο Gaumont και ο Comedia, οι νικητές που τα σενάρια τους θα γυριστούν είναι οι: Jacques Moreau, Henri Elix, Henri Aureuche, Talladoire, Fuzelier, Claude Roy, Alle Marcelle Maurette. Τα σενάρια που παρουσιάστηκαν ήταν πολλά στον αριθμό αλλά ή κριτική επιτροπή προτίμησε να φανή αυστηρή και απαιτητική και δέν έδωσε όλα τα βραβεία που είχε προβλέψει.

4ο) ΜΟΥΣΙΚΗ

— Γιορτάζονται τα πενήντα χρόνια από τον θάνατο του Charles Gounod.

— Η έναρξη της μουσικής περιόδου του Παρισιού εμφανίζεται αρκετά πλούσια: Αναγγέονται 15 συναυλίες ή ρεσιτάλ για την περίοδο από τις 31 του 'Οχτώβρη μέχρι της 15 του Νοέμβρη στις δυο σάλλες Pleyel και Gaveau, έκτος ά-

πό τα 17 κουαρτέτα του Beethoven που θα παιχτούν στην Ecole Normale από το κουαρτέτο Loewengult το Νοέμβρη και Δεκέμβρη δύο φορές την βδομάδα. 'Αναγγέλου για τις 2 του Νοέμβρη στη σάλλα Gaveau ένα ρεσιτάλ βιολιού από τον Jaduiga Grabowska, στο πιάνο συνοδεύει ο Τάσος Γιαννόπουλος.

— Ένας κριτικός κατακρίνει την κατάχρηση των έντυπωσιακών κοντσέρτων (τρία κοντσέρτα συνέχεια) σαν πρόσχημα επίδειξης και σαν επικίνδυνο παράδειγμα για καλλιτέχνες κατώτερους του Pierre Fournier ή του Maréchal.

— Η συναυλίες της εταιρίας των Πνευστών ήταν αρκετά αξιοσημείωτες και αφιερώθηκαν στον Mozart και Strawinsky. Σημειώνεται ή σημαντική αναλογία των νέων που παρευρέθηκαν σ' αυτές τις συναυλίες.

5ο) ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

— Στο Salon d'Automne κλέφτηκε ένα μπρούντζινο άγαλμα ή «Νέα γυναίκα στη τουαλέττα της», ύψους 40 εκατοστομέτρων του Bernard Milleret, που ίδιο περιστατικό του έτυχε πολλές φορές. Είναι ή δεύτερη κλεψιά που γίνηκε στο Salon d'Automne. Προτείνεται να μελετηθή ψυχολογικά και αισθητικά το είδος αυτών των κλεπτομανών και να σχηματιστή μια 'Εταιρία από τους καλλιτέχνες που κλέβονται.

— ΜΕΡΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΤΟΥ SALPN D'AUTOMNE

— 'Αξιοσημείωτα είναι: Ένας κορμός σώματος του Janniot, ένα ανάγλυφο του Maes, ένα μπρούτζινο άγαλμα Guyot, ένα γύψινο, μια τερρακότα, κι' ένα μπρούντζινο άγαλμα του Milleret πορτραίτα γυναικών του Ogory, ο «Μαύρος Πάνθηρας» του Prost, κορμός σώματος του Yauasse, μια 'Αφροδίτη του Pierre Poisson, ή «Καθισμένη γυναίκα» του Songuet, μια προτομή του Lamourdedien, μια προτομή νέας κοπέλλας της Marie Antoinette Lapeyrièr, μια προτομή του Despiau.

R. M.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

BIBLIA: Κυκλοφόρησαν «'Αγνή Πολυλά» του Γιάννη Σφακιανάκη. Το βιβλίο τουτο προκάλεσε μεγάλη αίσθηση.

«Με του Μαγιού τα μάγια» του Χρήστου Εδελπίδη. Παραμυθόδραμα σε πέντε πράξεις. Έκδόσεις «'Αλφα». «'Ιστορίες χωρίς δάκρυα». Παν. Παπαδούκα. Χιουμοριστικά διηγήματα. Η εικονογράφηση είναι του Κ. Παπαδοπούλου. Το βιβλίο τουτο είναι γραμμένο με εξαιρετική λεπτότητα και κομψότητα.

«Το δάσος του Μάτζερ του Π. Βάρδη. Δραματικός θρύλος. Έκδοση Α. Μαυρίδη».

«Ο διάβολος μιλεί για την γυναίκα» του Κ. Μάγερ.

«Φτωχά τραγούδια» του Γ. Αϊνου. «Χάυνωση». Ποιήματα του 'Αγγέλου Βογάσαρη.

«Ο Δαίδαλος στην Κρήτη». Τραγωδία του 'Αγγελου Σικελιανού.

«Τα πρόσωπα και τα κείμενα». Β! «'Ανήσυχα χρόνια» του Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου. Έκδοση 'Αετού.

«Το όνειρο του Σταυρούλη» Κρητική ήθογραφία του Γ. Ι. Μαράντη (Καφετζάκη).

«Η τελευταία των Ρωμαντικών» του 'Απ. Ν. Μαγγανάρη. Διηγήματα. «Νάρκισσος και άλλα ποιήματα» του Γιάννη Βέρα. Ευλογαφίες Σ. Βασιλείου «'Ερωτικές επιστολές». 'Αλκίφρονος: Μεταφραστής απ' το αρχαίο Γρηγόριος Στεφάνου.

«Εύθυμες 'Ιστορίες». Θέμου Ποταμιάνου. «Ο καθένας γράφει την ιστορία του, κι' άλλα διηγήματα» του Γ. Πολιτάρχη.

«Οι έφτα πληγές» του Λ. Ραφτόπουλου. «Βρεφική υγιεινή και Βρεφοκομική» του Ν. Σπυρόπουλου.

«Περὶ της 'Αγίας Γραφής, ή οποία είναι το παγκόσμιο και μοναδικόν βιβλίον του Θεού» του Θ. Λαναρά.

«Το πνεύμα του Ντοστογιέφσκου» του Ν. Μπερκάεφ. Μεταφραστής Χ. Μαρκέτης. «Βέλθανδρος και Χρυσάντζα» του

του Ἀλέξη Σολωμού. Τραγωδία πολὺ εὐτράπελη. «Βιβλιογραφία Κ. Κρυστάλλη» τοῦ Γ. Κατσιμπαλή. Συμπλήρωμα.

«Μιά γυναίκα χωρίς ἔρωτα τοῦ Νάσου Χρηστίδη.

«Ἐκπαίδευση καὶ κοινωνία» τοῦ Ε. Σαββοπούλου. Ἐκδότης Παπαζήση.

«Δέκα σχέδια» τοῦ Ἐπ. Λιώκη ἀπὸ ποιήματα τοῦ Κ. Π. Καβάφη.

«Καλλιτεχνικὸ ἡμερολόγιό τοῦ 1944». Μὲ εἴκοσι δύο εἰκόνες, Ροῦμπενς, Βαλλώ, Μαυρίλιο, Ρεμπράντ κ. ἄ.

«Βυζαντιναὶ Μελέται» Α' τοῦ Α. Ν. Διομήδη. Ἐκδότης Ἀργύρης Παπαζήσης.

«Αἰολικὴ γῆ» τοῦ Ἡλία Βενέζη.

Τὰ Χριστούγεννα κυκλοφορεῖ τὸ βιβλίό τοῦ Κνούτ Χάμσον «Στὸ ἄστρο τοῦ φθινοπώρου», μεταφρασμένο ἀπὸ τὸ ἔξαιρετικὸ λογοτέχνη κ. Βάσο Δασκαλάκη.

Μὲ τὸ βιβλίό αὐτὸ, ἀπὸ τὰ ὠραιότερα τοῦ μεγάλου Νορβηγοῦ συγγραφέα, παρουσιάζεται ἡ νέα ἐκδοτικὴ ἑταιρεία «Ἰκαρος», ποὺ σκοπὸς τῆς ἔχει τὴν ἔκδοση ἔργων καθαρὰ λογοτεχνικῶν.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ — Ὁ «Ὅμιλος φίλων θεάτρου Τέχνης» διοργάνωσε μιὰ σειρά διαλέξεων πᾶνω στὸν Ἴφεν, τῆ ζωῆ τοῦ καὶ τὸ ἔργο του.

Μίλησαν ὡς τώρα ὁ κ. Αἴμ. Χουρμούζιος ποὺ ἀνάλυσε μὲ τὴν κριτικὴ διεισδυτικότητά ποὺ τὸν διακρίνει, πολλὰ ἔργα τοῦ Νορβηγοῦ συγγραφέα καὶ πιδ πλατιά τὸν «Μπραγντ» καὶ τὸν «Πιέρ Γκόντ».

Ἀκόμα μίλησε καὶ ὁ κ. Γιάννης Σιδέρης γενικὰ γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Ἴφεν. Εἶμασθε θέβαιοι πῶς τὸ Θέατρο Τέχνης θὰ συνεχίσει τίς διαλέξεις αὐτὲς ποὺ καὶ ἀναγκαῖες εἶναι καὶ ἔξαιρετικὰ διαφωτιστικές.

Ἐπίσης οἱ διαλέξεις τοῦ θεάτρου Κυβέλης σημειῶνουν ἔξαιρετικὴ ἐπιτυχία γιὰτὶ καὶ τὰ θέματα εἶναι πάρα πολὺ ἐνδιαφέροντα καὶ οἱ ὁμιλητὲς ἀπ' τοὺς κορυφαίους μας πνευματικοὺς ἀνθρώπους. Ὡς τώρα μίλησαν α) Ὁ κ. Ἀγγελὸ Σικελιανὸς γιὰ τὸν Α. Βαλαωρίτη. β) Ὁ κ. Ν. Βέγης γιὰ τὸν Γ. Τερτσέτη. γ) Ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. Μελάς μὲ θέμα «ἡ ὁμορφιά τῆς γυναίκας».

Ἐξαιρετικὴ ὑπῆρξε καὶ ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Θράσου Καστανάκη γιὰ τὸν Ψυχάρη.

ΜΟΥΣΙΚΗ — **Συναυλίες**: Ἡ ἔναρξη τῆς φετεινῆς μουσικῆς περιόδου γίνηκε στὶς 21 τοῦ Νοέμβρη στὸ Πάλλας μὲ διευθυντὴ ὀρχήστρας τὸν Θ. Βαθαγιάννη καὶ σολιστὸν στὸ τραγοῦδι τὴν Ναυσικᾶ-Βουτυρᾶ-Γαλανοῦ. Ἐκτελέστηκαν ἔργα τῶν Σοῦμπερτ, Μπρουκνερ, Λαλό. Μετὰ ἀπὸ τὴν πρώτη τούτη συναυλία δόθησαν στὸ Πάλλας κατὰ σειράν οἱ ἀκόλουθες. Στὶς 28 τοῦ Νοέμβρη 2ῃ συμφωνικὴ συναυλία μὲ διευθυντὴ ὀρχήστρας τὸν Γ. Λυκούδη καὶ σολιστὸν στὸ βιολί τὸν Φρειδ. Βολωλίνη, μὲ ἔργα Δ. Θ. Καρυωτάκη, Μπράμς καὶ Μπετόβεν. Στὶς 5 τοῦ Δεκεμβρη 3ῃ συμφωνικὴ συναυλία μὲ διευθυντὴ ὀρχήστρας τὸν Ἰωσ. Μπουστίντεη καὶ σολιστὸν στὸ πιάνο τὴν Λίλα Λαλαοῦνη. Ἐκτελέστηκαν ἔργα τῶν Βέμπερ, Ἄνδρ. Νεζερίτη, Λιστ καὶ Μπράμς. Στὶς 13 τοῦ Δεκεμβρη 4ῃ συμφωνικὴ συναυλία μὲ διευθυντὴ ὀρχήστρας τὸν Φιλοκτ. Οἰκονομίδη καὶ σολιστὸν στὸ βιολί τὸν Βύρωνα Κολάση. Τὸ πρόγραμμα ὅλης τῆς συναυλίας ἀφιερώθηκε δλόκληρον στὸν Μπετόβεν.

Ρεσιτάλ: Τοὺς μῆνες Νοέμβρη καὶ Δεκεμβρη διοργανώθηκαν κατὰ σειράν ἀπὸ τὸ Καλλιτεχνικὸ γραφεῖο Ἀθηνῶν τὰ ἀκόλουθα ρεσιτάλ. Στὶς 3 τοῦ Νοέμβρη ρεσιτάλ πιάνου στὸ θέατρο Κοτοπούλη τοῦ Βλαδ. Φρήμμαν μὲ ἔργα Μπετόβεν, Σοῦμαν, Σοπὲν καὶ Γεωργ. Γεωργιάδη. Στὶς 10 τοῦ Νοέμβρη Φεστιβάλ Μπετόβεν στὸ θέατρο Κοτοπούλη μὲ τοὺς Μαρία Χαιρογιώργου (πιάνο) καὶ Βύρωνα Κόλαση (βιολί). Ἀνάμεσα στὶς ἄλλες σονάτες τοῦ Μπετόβεν ἐκτελέστηκε καὶ ἡ περίφημη σονάτα Κρώυτσερ. Στὶς 3 τοῦ Δεκεμβρη ρεσιτάλ πιάνου τῆς Τότας Οἰκονόμου μὲ ἔργα Λιστ καὶ Σαίν-Σάνς στὸ θέατρο Κοτοπούλη. Στὶς 8 τοῦ Δεκεμβρη στὸ θέατρο Κοτοπούλη ἐμφανίστηκαν δυὸ νέες καλλιτέχνηδες, ἡ Εὐα Βλάμη σὲ ρεσιτάλ πιάνου μὲ ἔργα Μπάχ, Μπουζόκ, Μπετόβεν. Φράνκ καὶ ἡ Εἰρήνη Λαμπρινίδου σὲ ρεσιτάλ τραγοῦδιού μὲ ἔργα Μπάχ, Μπετόβεν, Σοῦμπερτ, Βάγκνερ, Μπράμς, Παλλαντίου, Πετριδὴ καὶ Βέμπερ.